Vinařský věstník

5
2018

Obsah:

Z domova 2
Potraviny na pranýři (falšované a nebezpečné víno – květen) 8
Ze zahraničí 9

FOTO: CHAMPAGNE 05/2018 (EVERYBODY CRAVES)

Z domova

Fond pojistí zemědělce proti suchu i mokru. Ministr ho slibuje už příští rok

Po letech zatím nenaplněných plánů by se zájemci z řad zemědělců mohli dočkat dlouho chystaného fondu, který umožní zemědělcům pojistit se proti suchu nebo mokru v době dozrávání obilí a dalším událostem.

„Fond by měl postihovat věci, které se nedají pojistit u běžných pojišťoven," řekl v rozhovoru pro deník E15 ministr zemědělství v demisi Jiří Milek (za ANO), podle kterého rezort informuje o fondu do měsíce vládu. „Od příštího roku by tak mohl fungovat," dodal. Ještě v březnu rezort počítal s tím, že návrh na zřízení fondu půjde na jednání vlády nejdříve za rok. S rozjezdem fondu ale není tak optimistický ředitel Zemědělského svazu České republiky Jan Ulrich. Podle jeho názoru začne fungovat za dva až tři roky. „Je třeba vytvořit legislativní prostor. Jestliže se stát a zemědělci k něčemu zavážou, musí to mít jasná pravidla," uvedl pro E15.

Podobného názoru je také bývalý ministr zemědělství Marian Jurečka (KDU-ČSL). „Aby to bylo v příštím roce, tak by dneska měla být ta legislativa aspoň v mezirezortním připomínkovém řízení. A o tom nevím," řekl pro E15 Jurečka, který s přípravou fondu začal. Fond by měl podle ministra v demisi Milka fungovat tak, že zemědělec zaplatí sazbu na hektar a plodiny a stejnou částkou přispěje stát. V případě pojistné události by farmář získal kompenzaci z fondu. Podle Ulricha se ale nemusí mnozí zemědělci cítit dostatečně motivovaní, aby se do fondu zapojili, a vytvořili si tak potřebný finanční polštář. Podle dřívějšího průzkumu Zemědělského svazu měla o fond zájem pouhá pětina zemědělců. Důvodem je i podle Jurečky to, že princip rovného podílu státu a zemědělců nebude stačit. „Ukazovalo se, že ta motivace ze strany státu bude muset být vyšší než padesát procent," uvedl. „Otázka, zda by do toho nějakým malým dílem nechtěly přispět pojišťovny," řekl ministr v demisi Milek, podle kterého by fond mohl mít podobu akciové společnosti.

ZDROJ: E15.CZ, AUTOR: BARBORA PÁNKOVÁ, 21. 5. 2018

Ministr Milek v Jihomoravském kraji: Zajistit dostatek vody je úkol pro nás i pro příští generace

3. 5. 2018 – Ministr Jiří Milek na dvoudenním výjezdu vlády do Jihomoravského kraje jednal se zástupci tamní Agrární komory i Spolku vlastníků, provozovatelů a uživatelů závlahových zařízení ČR o tom, jak zajistit dostatek vody v regionu. Možností je například údržba a budování závlahových zařízení nebo zvýšení retenčních vlastností stávajících nádrží.

„Jižní Moravu sužuje nedostatek vláhy. V tradiční a úrodné zemědělské oblasti je to problém, který musíme řešit. Potřebujeme zvýšit objem vodních zdrojů v povodí Dyje a na maximum využít možnosti akumulace, abychom měli dostatek vody pro nás i pro další generace," řekl ministr zemědělství Jiří Milek. Na jižní Moravě se v rámci ČR sucho vyskytuje nejčastěji. Největší problémy způsobuje v povodí Dyje, kde srážkové úhrny nad nádržemi Vranov a Nové Mlýny v roce 2017 dosáhly pouze 52 až 65 % dlouhodobých průměrů. Právě proto hledá Ministerstvo zemědělství způsoby, jak posílit vodní zdroje v těchto oblastech. Navýšení akumulace ve stávajících nádržích může vest i k rozšíření mokřadů v pobřeží nádrží, které zlepší stav biotopů.

Ministr a zástupci zemědělců se dohodli, že je nutné jednat i na mezinárodní úrovni s Rakouskem, jak společně postupovat v případě krizového scénáře při dlouhotrvajícím suchu. Ministerstvo zemědělství připravilo materiál, kterým vláda schválila 141 milionů korun na podporu připravených projektů na závlahová zařízení. S touto podporou si budou moci pěstitelé pořídit například postřikovače, zavlažovače, mobilní čerpací stanice, hadice kapkové závlahy i nádrže na vodu pro závlahy. Rozvoje závlah se rozbíhají především po opakovaném suchu v posledních letech.

Ministerstvo zemědělství podporuje z národních zdrojů také budování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicí a ve školkách. Letos zemědělcům poskytne více než 28 milionů korun. Podporu plánuje vyhlásit i v příštím roce. V nově budovaných sadech nejvíce využívají závlahy pěstitelé jabloní, hrušní a některých druhů peckovin. Ministr Milek jednal na výjezdním zasedání vlády například také se zástupci Povodí Moravy o problematice čištění Brněnské přehrady.

TISKOVÉ ODDĚLENÍ MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

Ztráty vody ve vodohospodářské síti se snížily na polovinu, detaily o každé obci najdou lidé v nové aplikaci MZe

2. 5. 2018 – Ministerstvo zemědělství dnes spustilo aplikaci k vyhledávání informací o vodovodech a kanalizacích (VAK) a zejména o cenách za vodné a stočné. Cílem je poskytnout veřejnosti objektivní a transparentní informace o provozovatelích a vlastnících VAK. Dostupná data za rok 2016 ukazují, že ztráty vody se neustále snižují a v oboru se investuje mnohem efektivněji.

„Poprvé se na veřejném místě shromažďují informace o vodném, stočném a přehledu nákladů, které se s vodohospodářskou infrastrukturou pojí. Každý uživatel vodovodu si může dohledat, kolik stojí kubík vody v jeho obci, kolik z toho je zisk, nájem, materiál a podobně. Data budeme každý rok aktualizovat," řekl ministr zemědělství Jiří Milek. Uživatel si v aplikaci pomocí filtrů a kritérií může dohledat konkrétní informace o svém provozovateli nebo vlastníkovi VAK. Hledat lze podle obce, katastrálního území, provozovatele, vlastníka, nebo je možné filtrovat výběrem porovnatelné skupiny provozovatelů či vlastníků.

Aplikace je rozdělena na dvě části. V první části je možné na základě zvolených kritérií zobrazit podrobnou strukturu ceny pro vodné v zadané obci či oblasti. Kromě tohoto údaje aplikace obsahuje například informace týkající se ztrát vody, počtu poruch, odebraných vzorků a srovnání ceny s průměrnou cenou v České republice. Druhá část aplikace zobrazuje podobné údaje o kanalizacích, zejména strukturu ceny za stočné. Dále je možné dohledat informace související s odpadní vodou, počtech poruch apod. Všechny informace je opět možné porovnat s průměrem v České republice.

Data ukazují, že vodohospodářská síť je v dobrém stavu. Ztrácí se zhruba 16 procent vody, v porovnání s obdobím před dvaceti lety došlo ke snížení téměř na polovinu. Data vycházejí z údajů 95 procent vlastníků a provozovatelů na trhu. Aplikace slouží ke zpřístupnění a prezentaci vybraných údajů, které jsou na Ministerstvu zemědělství shromažďovány. Od dnešního dne je volně dostupná na stránkách MZe:

https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiMjhkYzNhZWMtNjMyZS00MzhjLWJmYjYtYjQ0NzZlMjI2N2ZiIiwidCI6ImU4NGVhMGRlLTM4ZTctNDg2NCliMTUzLWE5MDlhNzc0NmZmMCIsImMiOjh9

TISKOVÉ ODDĚLENÍ MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

Sucho a kroky, které proti němu dělá Ministerstvo zemědělství

30. 5. 2018 – Ministerstvo zemědělství využívá soubor opatření proti negativním následkům počasí. Občasné deště a bouřky v minulých dnech sice zlepšily situaci, přesto panuje sucho. Vláhový deficit v půdě, nízké průtoky i hladiny spodních vod jsou patrné na téměř celém území České republiky. Obdobný stav platí i pro další země střední Evropy. Zatím je předčasné odhadovat, jaká bude letos úroda, protože to závisí na dalším vývoji počasí. Soubor programů MZe, které mají omezovat následky sucha a nedostatku vody je připravený do tří etap mezi lety 2016–2033. Na první etapu půjde ze státního rozpočtu přibližně 14 miliard korun, investoři se budou podílet z vlastních prostředků 3,7 miliardy korun.

Proti suchu na polích

Výstavbu závlah (program Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa), které pomohou zelinářům zavlažovat plodiny v době sucha, podpoří Ministerstvo zemědělství do roku 2022 částkou 1 miliarda korun. V letošním roce se program rozběhl a jsou připraveny projekty v objemu přibližně 180 milionů korun. Směřují také na výstavbu jednoúčelových nádrží k zavlažování, včetně možnosti zachytávat dešťovou vodu z velkých pevných ploch, zejména střech. Nově program zahrnuje i podporu na kapkovou závlahu pro zelináře, což v minulosti neobsahoval. Od roku 2016 bylo dotačně podpořeno například pořízení 95 pásových zavlažovačů, 5 závlahových nádrží, 3 mobilních čerpadel a kapkové závlahy na 231 hektarech.

Z programu Podpora vybudování kapkové závlahy v ovocných sadech, chmelnicích, vinicích a ve školkách mohou pěstitelé získat 72 000 korun na hektar vybudované kapkové závlahy. Za poslední tři roky bylo pěstitelům vyplaceno celkem 65 milionů. Kapková závlaha zajišťuje stabilní produkci a zvyšuje její kvalitu při minimální spotřebě vody, která vytéká po kapkách přímo ke kořenům rostlin. Zemědělec tím uspoří významný objem vody ve srovnání se závlahou postřikem. Za poslední tři roky postavili díky podpoře pěstitelé kapkové závlahy na 1000 hektarech zemědělské půdy. Mimo soubor programů omezujících následky sucha může MZe otevřít Rámcový program řešení rizik a krizí v zemědělství. V roce 2015 tak kompenzovalo zemědělcům úrodu poničenou suchem a vyplatilo na 3 580 žádostí přibližně 1,2 miliardy korun. Nejčastěji zemědělci žádali náhradu za poškozené porosty krmných plodin pro hospodářská zvířata. Kompenzace za sucho v roce 2017 budou vyplaceny hlavně na nejvíce poškozené obiloviny, olejniny, cukrovou řepu, kukuřici, trvalé travní porosty a brambory. Odškodnění dostanou pěstitelé, pokud sucho zničí více než 30 % jejich průměrné roční produkce vyjádřené v tržbách. Vláda už schválila uvolnění 2 miliard korun na náhradu škod. Program Země pomáhá financovat vědecké projekty, které se zabývají například zvýšením odolnosti pšenice vůči suchu, hledáním optimálních vláhových potřeb plodin nebo posilováním retenčních schopností půdy. Výzkumníci zahájili osmprojektů týkajících se sucha (například zvýšení odolnosti pšenic). Celkový objem prostředků na projekty, které budou trvat tři až pět let, dosáhne přibližně 97 milionů Kč přímé podpory, ke které řešitelé doplní 10–15 % z vlastních zdrojů.

Program rozvoje venkova

Na boj se suchem využívá Česká republika i prostředky sdružené z národních a unijních zdrojů. Z nich je prostřednictvím Programu rozvoje venkova možné hradit například investice do zemědělských podniků, které zahrnují i pořízení nádrží na srážkové vody. Ekologičtí zemědělci dostali loni 1,3 miliardy korun na hospodaření, které ornou půdu obohacuje humusem. Tím se omezí eroze a zvýší retenční schopnosti půdy. Požádat je možné i o dotace na výstavbu retenčních nádrží a protierozní opatření na drobných vodních tocích v lesích.

Vlastníci lesů mohou požádat v rámci Obnovy lesnického potenciálu po kalamitách až o 100% podporu na přípravu ploch, zalesnění a ochranu porostů po kalamitách. Smyslem je co nejdříve zajistit plnění mimoprodukčních funkcí lesa (tzn. funkci půdoochrannou, vodoochrannou atp.). V roce 2017 vlastníci lesů zažádali o 100 milionů korun.

Cílem podopatření Zatravňování orné půdy je zpomalit odtok vody z polí zejména v oblastech, které jsou ohroženy erozí. V roce 2017 bylo na toto podopatření vyplaceno 122 milionů korun. Téměř 79 milionů korun dostali loni pěstitelé zeleniny a jahod na používání organických hnojiv, které zlepšují zasakovací schopnost půdy. Na založení porostu v meziřadích, který také zlepšuje schopnost půdy zadržovat vodu, získali pěstitelé vína 165 milionů korun.

Státní pozemkový úřad (SPÚ) podporuje s přispěním Programu rozvoje venkova při pozemkových úpravách budování svodných příkopů, retenčních nádrží, revitalizace vodních toků, ochranných hrází, rybníků, úpravy vodních toků apod. Velmi často se jednotlivé typy opatření mezi sebou kombinují a vhodně se tak doplňují. V loňském roce SPÚ zrealizoval vodohospodářská opatření v hodnotě 210 milionů korun, což je nejvíce v historii.

TISKOVÉ ODDĚLENÍ MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ (KRÁCENO)

Setkání šlechtitelů a semenářů v rámci konání Valné hromady ČMŠ-SA dne 24. 4. 2018

Valná hromada Českomoravské šlechtitelské a semenářské asociace ▸

(ČMŠSA) byla svolána prezidentem sdružení Ing. Prášilem a uskutečnila se 24. dubna 2018 v Hradci Králové. Této akce se zúčastnilo téměř 100 zástupců členů sdružení. Pozvání přijali mimo jiné významní představitelé zemědělského sektoru náměstek ministra Sekce zemědělských komodit a ekologického zemědělství Ing. Petr Jílek, ředitel Ústředního kontrolního a zkušebního ústavu Ing. Daniel Jurečka a Ing. Josef Kott, místopředseda Zemědělského výboru PSP ČR.

ČMŠSA slaví v letošním roce 25. výročí založení sdružení a dlouholetý člen představenstva Ing. Jiří Beran zhodnotil vývoj a důležité mezníky asociace za čtvrt století. Při této příležitosti bylo uděleno čestné členství Ing. Ladislavovi Rosenbergovi, CSc. za jeho aktivní dlouholetou činnost a přínos nejenom v představenstvu ČMŠSA, ale také za jeho zásluhy v oblasti šlechtění. Hosté ve svých vystoupení se zaměřili na aktuální změny v sektoru osiv a sadby, uvedli změny v dotačních programech pro rok 2018, byla také podána informace k budoucí společné politice. Dále bylo zástupci institucí řečeno, že s asociací úzce spolupracují a konzultují změny v připravované šlechtitelské a semenářské legislativě, aktuálně například k prováděcím aktům k rostlinolékařskému nařízení 2016/2031.

Prezident Ing. Jan Prášil a výkonná ředitelka Ing. Vlasta Horká konstatovali, že:

- je nutné zajistit odpovídající podporu prostřednictvím národní dotace tak, aby byly z hlediska financování šlechtění zachovány srovnatelné podmínky s ostatními zeměmi EU, aby nedocházelo k dalšímu oslabení konkurenceschopnosti českého šlechtění a semenářství;
- legislativa postupně zvyšuje administrativní zátěž na výrobu uznaného osiva, a to přináší výrobcům certifikovaných osiv další finanční náklady. Na druhou stranu se tím nepřímo podporují necertifikovaná osiva, které jsou mimo rámec kontrolního systému a nelze ověřit jejich zdravotní stav;
- je nutné zajistit účinné přípravky na ochranu rostlin, zejména mořidel, aby v budoucnu nedocházelo k nekontrolovatelnému rozšiřování chorob přenosných osivem;
- se podařilo ve spolupráci se Sdružením pěstitelů travních a jetelových semen prosadit návrh na úpravu dotačního titulu 3.i. k podpoře osiv pícnin v Zásadách pro rok 2018. Upravené podmínky navyšují trojnásobně sazby u jednotlivých skupin pícnin a zjednodušují podání žádosti pro směsi v letošním roce;
- podařilo se prosadit v rámci prováděcího nařízení k patentům vyloučení rostlin z patentovatelnosti, pokud jsou získány v podstatě biologických procesů.

Na jednání Českomoravská šlechtitelská a semenářská asociace zhodnotila uplynulý rok a stanovila priority pro další období:

- Využít všech dostupných prostředků a kontaktů prosazovat dlouhodobou podporu v oblasti šlechtění a podporu investic semenářského sektoru a s využitím všech dostupných prostředků a kontaktů se podílet na zabezpečení podpůrných programů v zájmové oblasti šlechtitelsko-semenářského sektoru.
- Účinně prosazovat zájmy šlechtitelsko-semenářského sektoru při změnách evropské legislativy, aktivně prosazovat zlepšování vymahatelnosti šlechtitelských práv.
- Nadále se snažit o užší zapojování do činnosti pěstitelských svazů s cílem hájení zájmů oborů výzkumu, šlechtění a semenářství.
- Zapojit se do osvěty veřejnosti v oblasti významu používání úředně uznaných osiv.

Českomoravská šlechtitelská a semenářská asociace je profesním sdružením šlechtitelských a semenářských firem. Sdružení bylo založeno v roce 1993 jako zájmové sdružení právnických osob ve smyslu ustanovení § 20 f a násl. Občanského zákoníku k organizaci a podpoře vzájemné spolupráce a k uplatňování společných zájmů v oblasti šlechtění a semenářství na úseku obchodu, ochrany odrůd a rozvoje šlechtitelské a semenářské činnosti. V současné době sdružuje 70 členů. Sdružení je aktivním členem Agrární komory ČR, Mezinárodní semenářské federace (ISF) a Evropské semenářské asociace (ESA).

Stanovisko k zákazům účinných látek přípravků na ochranu rostlin pro zemědělskou praxi

03. 05. 2018 Odbor rostlinolékařství ČAZV, Česká společnost rostlinolékařská a Českomoravská šlechtitelská a semenářská asociace si v této tiskové zprávě dovolují vyslovit názor na aktuální vývoj v oblasti zákazů účinných látek přípravků na ochranu rostlin pro zemědělskou praxi. Téměř absolutní zákaz používání tří neonikotinoidů z konce minulého týdne je jedním z nich. Při veškerém respektování odborných názorů prokazujících určitou škodlivost těchto látek pro opylovače se přesto domníváme, že absolutní zákaz je krokem špatným směrem.

Navíc v situaci, kdy především pro moření osiva není adekvátní náhrada. Apelujeme na všechny články rozhodovacího řetězce, aby při takto závažných rozhodnutích posuzovaly problém komplexně a zvažovaly všechny důsledky. Tedy nejen čistě environmentální, ale i provozní a produkční. Tady totiž vidíme největší problém, který ve svém důsledku může mít závažnější environmentální dopad než vlastní aplikace NNI. Ten spočívá, dle našeho názoru, v substituci moření foliární aplikací, kdy kromě nadměrných přejezdů polí, nesrovnatelně větší spotřebě vody oproti moření či zásahu necílových organizmů při foliární aplikaci povede k vnosu mnohem vyššího množství pesticidních složek do životního prostředí. Oceňujeme, že Česká republika, potažmo české ministerstvo zemědělství bylo jako jedna ze čtyř zemí proti zákazu a jsme připraveni podílet se na formulacích při žádosti o výjimku pro ČR z tohoto zákazu. Žádný rostlinolékař nechce více, než je nutné zatěžovat životní prostředí prvky integrované ochrany rostlin včetně pesticidů. Ale na druhé straně, při vědomí, že spotřebitel vyžaduje dostatek kvalitních a zdravotně nezávadných potravin se současná produkce neobejde. Výše uvedený plošný zákaz v kontextu s dalšími diskutovanými účinnými látkami thiram, metalaxyl či další jsou dle našeho názoru příkladem spíše environmentálně zaměřeného přístupu než přístupu podporujícího produkční zemědělství včetně produkce zdravých potravin. Náhrada je vždy jenom náhradou a jak se ukazuje může mít i více negativní dopady. Ochrana přírody je ▸

vizitkou kulturnosti národa, ale pokud chce být národ nasycen, je třeba v mnoha případech hledat kompromisy. Neuvážené zákazy vybraných účinných látek se mohou projevit, a již také projevují, jako opatření, které nejen nepřinese nic pozitivního z hlediska ochrany životního prostředí, ale pouze zkomplikuje činnost zemědělců.

RNDR. JAN NEDĚLNÍK, PH.D.; ČESKOMORAVSKÁ ŠLECHTITELSKÁ A SEMENÁŘSKÁ ASOCIACE

Na zdraví! Nová studie odmítá prospěšnost alkoholu, část vědců ji kritizuje

Lékaři a vědci polemizují s posledním výzkumem, podle kterého je i konzumace jednoho piva nebo skleničky vína denně škodlivá. Někteří odborníci tvrdí, že hranice zdraví prospěšného pití alkoholických nápojů se nedá určit. Je individuální. Polemiku vyvolal výsledek studie publikované v prestižním časopisu The Lancet. Naboural tak dosavadní představy o tom, jaké množství vypitého alkoholu lze ještě považovat za zdravé, respektive neškodné. Například ve Spojených státech se považuje za bezpečné zkonzumovat dva alkoholické nápoje denně. Vědci v časopise The Lancet ale uvedli, že množství alkoholu přesahující 100 gramů čistého alkoholu (odpovídá to asi 5 až 7 alkoholickým nápojům) týdně už má dopady na lidské zdraví. Poznámka pro vinaře: zhruba 1 litr vína za týden!

„Po celá léta platila představa, že existuje jisté množství alkoholu, jehož konzumace vede k lepším zdravotním výsledkům oproti úplné abstinenci," řekl jeden z autorů studie, profesor psychiatrie Daniel Blazer. Podle něj je třeba tento koncept, který podporují i výrobci alkoholických nápojů, přehodnotit. Studie analyzovala zdravotní výsledky 600 tisíc lidí v 19 zemích na základě předchozích 83 různých studií.

Portál Vox k tomu připomenul, že už v roce 1988 Mezinárodní agentura pro výzkum rakoviny při Světové zdravotnické organizaci dala alkohol na seznam karcinogenních látek do skupiny jedna. Problém „zdravého pití" alkoholu nastává v metodologické rovině. Studie často porovnávají lidi, kteří alkohol pijí, s těmi, kteří ho nepijí. Abstinenti ale bývají často lidé, kteří přestali kvůli alkoholismu nebo měli jiné zdravotní komplikace, například rakovinu. Porovnávat by se měli spíše lidé, kteří pijí málo s těmi, kteří pijí hodně.

O kolik let si pijáci zkrátí život?

Poslední studie došla k závěru, že lidé, kteří vypijí 7 až 14 skleniček alkoholu týdně (1 až 2 l vína), si zkrátí život v průměru o šest měsíců, ti kteří pijí 14 až 24 nápojů týdně, si pobyt na Zemi zkrátí až o dva roky a ti, co pijí více než 24 drinků týdně, zemřou o čtyři až pět let dříve, než ti, kteří se vejdou do hodnoty 0 až 100 gramů čistého alkoholu za týden. „Konzumace alkoholu přesahující hranici 100 gramů týdně je spojená s kratší délkou života," zdůraznila expertka na biostatistiku Angela Woodová z univerzity v Cambridge, jež se na studii podílela.

Další faktory: Stravování, kouření, pohyb

Problém ale může nastat v tom, že lidé, kteří pijí v nadměrném množství alkohol, mohou pocházet z nižší sociální vrstvy, ve které se více kouří a jí se nezdravé jídlo. Proto je třeba vzít do úvahy i životní styl lidí, kteří pijí alkohol. To ale není případ poslední studie. „Moje největší námitka ke studii je v tom, že nebere v potaz mnoho proměnných. Nemůžete ignorovat problematiku stravování, cvičení a další faktory, jež souvisejí s nemocemi a mírou úmrtnosti," kritizuje výsledky studie profesor pediatrie Aaron Caroll, autor knihy o stravování The Bad Food Bible. Ta vyvrací některé mýty o nezdravých potravinách. Ignorování těchto faktorů může vést k mylným závěrům ohledně škodlivosti alkoholu.

Je to individuální

Caroll nechce zpochybňovat škodlivost alkoholu, podle něj ale existuje v populaci „šedá zóna", u které není možné kvantifikovat, jaké množství alkoholu je pro dané jedince už příliš. „Je to velmi individuální a ovlivňuje to mnoho dalších faktorů v životě každého člověka," zdůraznil.

Také docent medicíny Vinay Prasad, jenž se specializuje na léčbu leukémie v oregonském Portlandu, namítá, že je třeba při pití alkoholu používat zdravý rozum. Lidé by neměli nekriticky věřit doporučením, kolik vypitých skleniček je ještě v normě a kolik už ne. To uznává i jeden z autorů studie Blazer. Pokud by se lidé slepě řídili všemi doporučeními lékařů, žili by nenaplněné životy. Konzumenti alkoholu by každopádně neměli zapomínat na fakt, že alkohol patří do hlavní skupiny karcinogenů, řekl v rámci diskuze o pití alkoholu adiktolog a psychiatr John Kelly z lékařské fakulty Harvardovy univerzity.

HTTPS://WWW.EURO.CZ, 30. 5. 2018

PET lahve z rostlinného materiálu? V budoucnu by mohly být z melasy i pilin

PET lahve by se mohly vyrábět z melasy a pilin nebo dřevěné štěpky. Na dnešní tiskové konferenci to řekl Jaroslav Dobiáš, vedoucí Nezávislé obalové laboratoře Vysoké školy chemicko-technologické (VŠCHT). Podle něj se technologie už vyvíjí. V současné době se plastové lahve vyrábějí z produktů ropy, doba jejího rozpadu je 50 až 80 let. Polyethylentereftalát neboli PET se vyrábí z ethylenglykolu a kyseliny tereftalové. Ethylenglykol, která tvoří asi třetinu, se dá vyrobit z melasy, tedy zbytku po výrobě cukru. "Pokud jde o kyselinu teraftalovou, existují už linky, kde se tato technologie vyvíjí. Nejpravděpodobnější zdroj bude rostlinný materiál, například piliny nebo dřevěná štěpka," řekl Dobiáš.

Češi vytřídí asi 6,5 lahve z deseti, podle Jany Ježkové ze Svazu minerálních vod je to zřejmě maximum možného. Výrobci proto zvažují, že zavedou na lahve zálohy. Podle zkušeností z Německa to vede k téměř stoprocentní návratnosti. "Lahve se slisují, oddělí se víčka a etikety a nadrtí se. Následuje dekontaminační proces, na konci se znovu vyrobí plastové vločky a z nich nové lahve. Pro mě je to ze zdravotního hlediska to nejlepší, co může být," řekla vedoucí Národní referenční laboratoře pro materiály určené pro styk s potravinami ze Státního zdravotního ústavu Jitka Sosnovcová.

V 90. letech se podle Ježková zavedly lahve pro opakované plnění, výrobci od nich ale ustoupili. Předpokládali, že lahev vydrží až deset naplnění, po dvou až třech ale už byla poškozená. "Další problém bylo zajistit, že v lahvi nebylo nalito nic jiného. Třeba jen mléko, jehož složky tuku proniknou do struktury plastu a obtížně se odstraňují," dodal Dobiáš. Odborníci také upozornili, že současné lahve jsou vyráběné jako jednorázové obaly, jejich opakované používání proto nemusí být bezpečné. Vědci se v poslední době zabývají problémem tzv. mikroplastů, které byly nalezené ve ▸

vodě, vzduchu i potravinách. Podle britské studie z letošního jara se vyskytují i v balené vodě. Podle Sosnovcové ale jejich přesné zdravotní dopady prozkoumané nejsou.

"Ani jejich původ není zřejmý," dodala Ježková. Podle ekologů by mělo být prvotním záměrem omezení spotřeby PET lahví. "Balit vodu do PETu a prodávat je z environmentálního hlediska nepřípustné, pro zákazníky je to i z ekonomického hlediska nevýhodné. Pokud PET lahve tak ideálně zálohované a znovupoužitelné," řekl Jan Freidinger z hnutí Greenpeace. Z ekologického hlediska jsou podle něj výhodnější lahve, které půjdou znovu naplnit. S tím výrobci nesouhlasí. Lahve je podle nich nutné převážet a mýt, což uhlíkovou stopu zvyšuje. Evropská unie nyní dokončuje takzvaný recyklační balíček, který zavede povinnou míru recyklace odpadů. Recyklace u plastových obalů bude stanovena na 55 procent, což předpokládá vytřídit nejméně 80 procent obalů. Cíle považuje Greenpeace za nedostatečné. "Plány výrobců přicházejí velmi pozdě, až v momentě, kdy je k němu tlačí vnější okolnosti – legislativa a spotřebitelé," dodal Freidinger.

ZDROJ: DENÍK.CZ, AUTOR: ČTK, 16. 5. 2018

Pralinky s likérem v Lidlu koupíte už jen s občanským průkazem

Na první pohled nemá čtyřicetiprocentní rum a pralinky s višňovým likérem vůbec nic společného. Prodavačka Lidlu v brněnských Kohoutovických však přesvědčila jedenadvacetiletou zákaznici o opaku. O dívce s chutí na sladké pralinky se chtěla přesvědčit, že je plnoletá a chtěla vidět její občanský průkaz.

Když žena doma podala svou anabázi s pralinkami za 35 korun, dědeček Jiří vstal ze židle a vypravil se do Lidlu. „Stateční to molodci. Kdyby se jednalo alespoň o láhev tvrdého alkoholu, ale pralinky? Legendární MUDr. Chocholoušek, imaginární primář psychiatrie, by měl z těchto ‚bojovníků' z Lidlu jistě radost," byl plný dojmů, když se dozvěděl, že jde o nové interní nařízení. Obchodní řetězec redakci potvrdil, že pokladní musí bedlivě sledovat vzhled zákazníků s alkoholem i výrobky s alkoholem v košíku, a pokud je odhadnou na méně než 25 let, musí si od nich vyžádat občanský průkaz, řidičský průkaz nebo cestovní pas, aby si ověřili jejich plnoletost. „Tuto hranici jsme preventivně zvolili proto, že vizuální rozdíl například mezi 17letým a 25letým zákazníkem je často minimální. Snažíme se tak maximálně vyloučit možnost prodeje alkoholu dětem," vysvětlila mluvčí řetězce Zuzana Holá.

Lidl dodal, že pravidlo se vztahuje i na výrobky obsahující jen malé množství alkoholu, tedy i některé cukrovinky s obsahem likérů. Interní firemní nařízení jde přitom nad rámec „protikuřáckého zákona" (Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek), který nařizuje zákaz prodeje alkoholu nezletilým. Přísnější pravidla než konkurence stanovil Lidl u tří výrobků ve stálé nabídce ze sortimentu cukrovinek. Ostatní obchodní řetězce tak striktní pravidla jako německý diskont Lidl nemají. Navíc například rumové pralinky a další výrobky s aroma na bázi alkoholu (trestí) alkohol neobsahují.

Papežštější než papež

„Že by byl zákaz konzumace alkoholických nápojů rozšířen i na potraviny obsahující alkohol, o tom nemáme zprávy," reagovala mluvčí Nestlé Andrea Brožová. Potravinářský koncern vyrábí jediné dva produkty s alkoholem: Dezert Orion Maraska a Pralinky Orion se slivovicí. Podle výrobce je kupují spíše čtyřicátníci a starší generace. Pralinky a další cukrovinky s alkoholem dál bez omezení prodává například Globus, Tesco i Albert. „Neexistuje žádný legislativní požadavek, který by nám tyto cukrovinky zakazoval prodávat osobám mladším osmnácti let," je přesvědčena mluvčí řetězce hypermarketů Pavla Hobíková. Miroslav Hájek z advokátní kanceláře Vilímková Dudák & Partners však podotýká, že ze zákona není zcela jasné, zda se zákaz vztahuje i na potraviny. Zákon hovoří jen o zákazu prodeje alkoholických nápojů, podle Hájka by ovšem mohl být výklad širší, kdyby se našel výrobce, který by například produkoval maxipralinky obsahující vyšší množství lihoviny.

Pokud by se úřady rozhodly postihovat prodej potravin s alkoholem nezletilým, mohlo by to poznamenat i cukráře a výrobu v gastronomii. Alkohol obsahují například punčové řezy, špičky s vaječným koňakem, krémy apod. „Nevím o tom, že by se někdo ohrazoval proti tomu, že třeba v punčových řezech je alkohol. Je to tak minimální množství, že je to nepostižitelné," říká prezident Asociace kuchařů a cukrářů. Kontrola potravin, tedy i cukrovinek s alkoholem, spadá do gesce Státní zemědělské a potravinářské inspekce. Ta však naštěstí zákon interpretuje tak, že platí jen na alkoholické nápoje. „Ze zákona tyto potraviny regulovány nejsou. Restrikce se týká nápojů, ale nikoliv cukrovinek," upřesnil zástupce tiskového mluvčího Státní zemědělské a potravinářské inspekce Radoslav Pospíchal.

Česká obchodní inspekce od začátku účinnosti zákona v květnu loňského roku intenzivně kontroluje prodej alkoholu nezletilým. Ze 185 kontrol provozoven přitom loni obchodníci bez problémů prodali alkohol mladistvým v téměř 62 procentech případů. Za porušení jim hrozí pokuty až do výše jednoho milionu korun.

ZDROJ: IDNES.CZ, AUTOR: FIH, ŠKA, 17. 5. 2018

Skutečný původ „českých" jahod umí poctiví prodejci na přání doložit

Na pultech se objevují první české jahody, kilo nyní vyjde zhruba na stovku. Stánkaři nemají povinnost zákazníkům původ ovoce dokládat, ti slušní to však podle inspekce rádi udělají dobrovolně. V tradičním stánku u kunratického kostela prodali první jahody včera, na farmářských trzích jsou k mání od minulého týdne a na statku ve Vraňanech už červené plody prodávají skoro čtrnáct dní. Ostatní pěstitelé začnou sklízet nejpozději do konce týdne. S tím, jak roste zájem o české jahody, zároveň klesá poptávka po zahraničních. Řada pouličních prodejců proto dovezené jahody vydává za české a nabízí je mnohem dráž, než by je mohli prodat při přiznání pravého původu.

Kontrola prověřuje, odkud jsou jahody

Příliš možností, jak si původ ovoce ověřit, zákazníci nemají. Pravomoci má pouze Státní zemědělská a potravinářská inspekce (SZPI). „Při kontrole je prodejce povinen předložit průvodní dokumentaci, která odkazuje na původ zboží a podle které je možné krok za krokem dojít takzvaně až na pole," popsal mluvčí inspekce Pavel Kopřiva. Obdobnou povinnost vůči zákazníkům prodejci nemají. „Nicméně zkušenost SZPI ukazuje, že dobří prodejci nemívají s tímto vůči spotřebitelům nadstandardním krokem problém," podotkl Kopřiva. Loni inspekce zkontrolovala v celé zemi 485 stánků s ovocem a zeleninou, chybu našla u 81 ▸

prodejců. Dvanáct zemi původu u zboží vůbec neuvedlo a jedenáct o ní lhalo. Kromě toho skoro 70 stánkařů nebylo schopno inspektorům předložit doklady, z nichž by bylo možné zemi původu ověřit. Víc než třetina jich to neudělala ani zpětně.

Zkušenost s podvodníky má také zahradnictví Albaflor, jejichž značku Sedlčánské jahody podvodníci často zneužívají. „Jsou to překupníci jahod, popřípadě zeleniny, kteří levně nakupují ve velkotržnicích jahody z Polska nebo Španělska. Tyto jahody jsou neúměrným způsobem chemicky ošetřené, prakticky bez chuti a někdy i nevyzrálé. Tímto nám kazí naše několik desítek let budované dobré jméno," varuje podnik zákazníky na svých webových stránkách. Zároveň jim radí, že mohou kdykoliv zavolat a zeptat se, zda konkrétní stánek patří skutečně jejich firmě.

Jistota a nižší cena při samosběru

Kdo nechce spoléhat na dobré slovo stánkařů, nebo se zdržovat ověřováním jejich tvrzení, může vyrazit na nákup přímo k zemědělcům. Například v Uhříněvsi mají svá pole a prodejnu Jahody Schwenk, u kunratického kostela mají stánek Kunratické jahody pěstované jak název říká v Kunraticích. Na některých farmářských trzích lze koupit jahody od Berry Servisu, který má pole u Českého Brodu. Stoprocentní jistotu o původu ovoce pak mají ti, kdo vyrazí na samosběr. Navíc i značně ušetří, protože cena je oproti nákupu již natrhaných plodů zhruba poloviční.

ZDROJ: DENÍK.CZ, AUTOR: EVA BRENDLOVÁ, 23. 5. 2018

Ministr zemědělství: Proti dvojí kvalitě potravin je nezbytný společný postup všech států

30. 4. 2018 – Jednotná metodika testování dvojí kvality potravin i jednoznačný legislativní nástroj proti této nekalé praktice na úrovni Evropské unie (EU) byla předmětem Evropského fóra ke dvojí kvalitě potravin v Sofii v Bulharsku. Na tvorbě metodiky se aktivně podílí i experti z Ministerstva zemědělství, Státní zemědělské a potravinářské inspekce a Vysoké školy chemicko-technologické v Praze.

„Současné právní nastavení Evropské unie v této věci není dostatečné, neposkytuje oporu pro zabránění praktik dvojí kvality. Informování spotřebitelů či provádění testů je jistě důležité, ale nestačí. Dozorové orgány musí mít nástroj, jak takové chování postihnout. Cením si proto iniciativy Evropské komise tento problém legislativně řešit," řekl ministr zemědělství Jiří Milek. Evropská komise (EK) na začátku letošního roku zveřejnila návrh úpravy spotřebitelské legislativy EU. V této souvislosti by měla být aktualizována směrnice o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebiteli tak, aby bylo jasné, že uvádění na trh výrobků se stejným vzhledem ale rozdílnými vlastnostmi v různých zemích Unie mohou státní orgány posuzovat jako klamavou obchodní praktiku. Zástupci osmi členských států se dnes v Sofii shodli na nutnosti odstranění dvojí kvality potravin, a to nejen u potravinářských výrobků. Ocenili dosavadní kroky EK i komisařky Věry Jourové.

V současnosti se připravuje další testování potravin na základě jednotné metodiky testování dvojí kvality potravinářských produktů. Na jejím základě proběhnou opětovné srovnávací testy na dvojí kvalitu výrobků, tentokrát již podle stejných kritérií pro všechny členské státy a výsledky dostane EK. MZe má na testy k dispozici 1 milion korun. Dvojí kvalita výrobků byla prokázána ve všech dosud provedených testech v několika členských státech EU (Česká republika, Slovensko, Maďarsko, Slovinsko, Bulharsko, Chorvatsko a Rumunsko). MZe dvojí kvalitu výrobků na trhu EU prokázalo dvěma srovnávacími testy v roce 2017.

TISKOVÉ ODDĚLENÍ MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

Potraviny na pranýři
(falšované a nebezpečné víno – květen)

Gazdovské, červené víno polosladké, alk. 13 % obj.

Ve víně byl zjištěn nepovolený přídavek sacharózy. Přídavek sacharózy do vína je nepovolený enologický (vinařský) postup.

Obal: nerezový KEG sud o objemu 50 l

Výrobce: Anna Nagyová, Zlatý Strapec, 076 31 Viničky, Tokajská 118/19, IČ: 33148449

Dovozce: Karel Petřík, Cihlářská 22, 602 00 Brno

Distributor: Anna Nagyová, Zlatý Strapec, 076 31 Viničky, Tokajská 118/19, IČ: 33148449

Místo kontroly: Karel Petřík, Brno (Škroupova 2887/1a, 63600 Brno), IČ: 12726991

Země původu: Slovakia

Frankovka, Víno Zemské Moravské, Polosuché 2015, Víno z České republiky, Alk.: 12 % obj.(sudové)

Kategorie: Nebezpečné potraviny

Ve víně bylo zjištěno dvojnásobné množství konzervantu – kyseliny sorbové, než je stanovený legislativní limit.

Obal: KEG sud 50 l

Množství výrobku v balení: 50 l

Výrobce: Plněno vinohradníkem IGOR HERZÁN Zahradní 804 Velké Bílovice 691 02

Místo kontroly: Igor Herzán, "Vinotéka Nechorka", Malátova 1953/7, 58601 Jihlava

IČ: 65809700

Země původu: Czech Republic

Ze zahraničí

Stav vinařství ve světě v roce 2017

Pro tento článek tvořila základ zpráva OIV „Global state of conditions report: developments and trends“, kterou přednesl v Paříži generální ředitel OIV Jean-Marie Aurand dne 24. dubna 2018. Dále bylo využito informací z DG Agri Evropské komise.

Souhrn: Plocha vinic činí 7,6 mil. ha a je stabilní. Produkce vína byla v roce 2017 výrazně nižší z důvodu nepříznivých klimatických podmínek, bylo získáno jen 250 mil. hl vína. Spotřeba vína mírně narůstá, v roce 2017 činila 243 mil. hl.

1. Plocha vinic

Oproti roku 2016 se plocha vinic snížila o 22 tis. ha, takže zůstává stabilní na úrovni 7,6 mil. ha. Na grafu můžeme pozorovat pokles plochy koncem prvního desetiletí tohoto století způsobený podporou vzdání se vinohradnictví v EU, které využily především největší vinařské státy světa Španělsko, Itálie a částečně i Francie. V EU se nachází 3,3 mil. ha vinic a oproti roku 2016 se tak plocha snížila o 5,6 tis. ha. Od roku 2016 se může plocha vinic jednotlivých členských států EU každoročně zvyšovat o 1 %. V Evropě se meziročně snížila plocha vinic o 6,1 %, nejvíce se na tom podílelo Španělsko (–8 tis. ha) a naopak v Itálii se rozšířila plocha o 5 tis. ha nových vinic.

Mimo Evropu se pěstuje 3,6 mil. ha vinic, takže většina se stále ještě nachází v Evropě. Největší meziroční zvýšení plochy vinic vykázala Čína (6 tis. ha) na současných 870 tis. ha. Čína je tak plochou vinic na druhém místě na světě, za Španělskem (967 tis. ha). Naopak v Turecku se plocha snížila o 19,7 tis. ha na 448 tis. ha. V Jižní Africe ubylo 3,7 tis. ha, současná plocha vinic tam činí 125 tis. ha.

2. Produkce vína

V roce 2017 bylo ve světě získáno 250 mil. hl vína, což je o 23,6 mil. hl méně oproti roku 2016. V tomto století je to nejnižší objem. V EU bylo vyprodukováno 141 mil. hl, což je meziroční pokles o 14,6 %. U největších producentů vína EU došlo v důsledku klimatických podmínek k výraznému meziročnímu poklesu: Španělsko o 20 %, Francie o 19 %, Itálie o 17 %, Německo o 15 %. Naopak ke zlepšení došlo v Portugalsku, Rumunsku a Rakousku.

V USA byla sklizeň hroznů srovnatelná s rokem 2016, v Brazílii byla více než 2,5 násobkem nízké sklizně z roku 2016 a tudíž nadprůměrná. I v Argentině byla produkce vína o 25 % vyšší. V Moldavsku byla meziroční produkce vína o 1/5 vyšší.

3. Spotřeba vína

Spotřeba vína se v roce 2017 zvýšila o 1,8 mil. hl na 243 mil. hl. Z dlouhodobého hlediska lze konstatovat, že od hospodářské krize (2008) se spotřeba vína drží na stabilní hladině. Nejvíce vína se

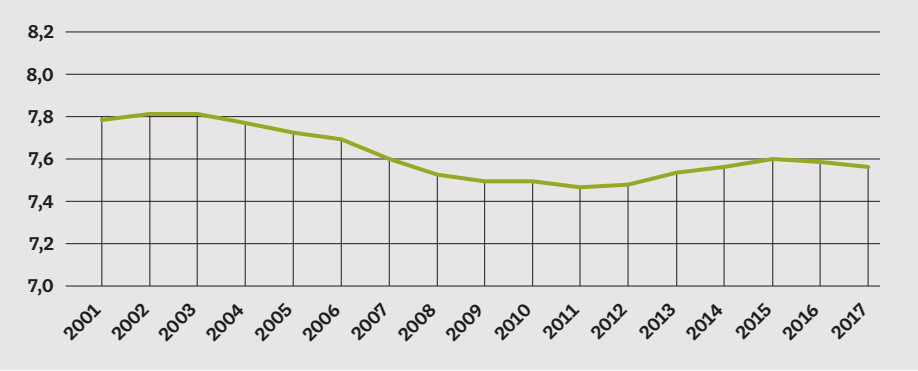

Obr. 1: Vývoj plochy vinic ve světě v mil. ha

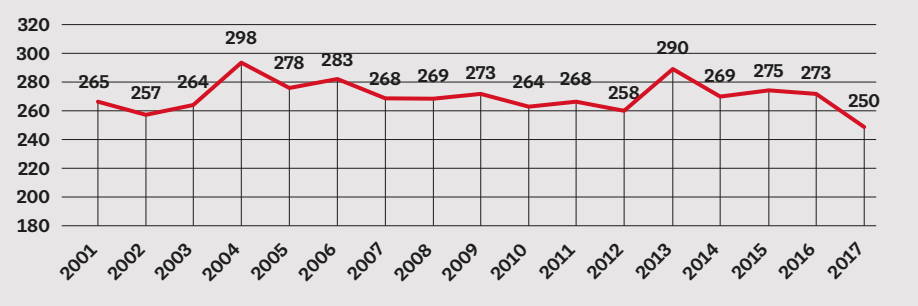

Obr. 2: Vývoj produkce vína ve světě v mil. hl

Španělsko	967
Čína	870
Francie	787
Itálie	695
Turecko	448
USA	441
Argentina	223
Chile	209
Portugalsko	194
Rumunsko	191

Tab. 1: Deset států s největší plochou vinic (2017; tis. ha)

Itálie	42,5
Francie	36,7
Španělsko	32,1
USA	23,3
Austrálie	13,7
Argentina	11,8
Čína	10,8
JAR	10,8
Chile	9,5
Německo	7,7

Tab. 2: Produkce vína podle států (2017; mil. hl)

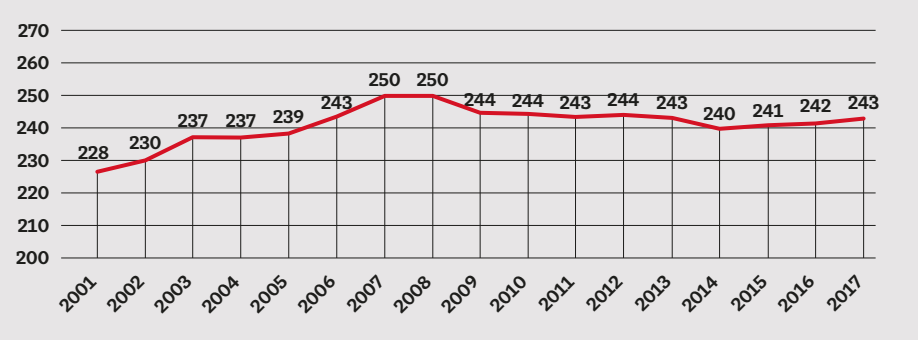

Obr. 3: Vývoj spotřeby vína ve světě v mil. hl

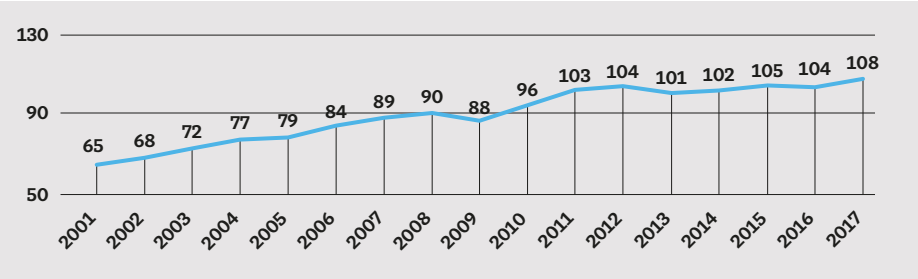

Obr. 4: Vývoj objemu obchodovaného vína (mil. hl)

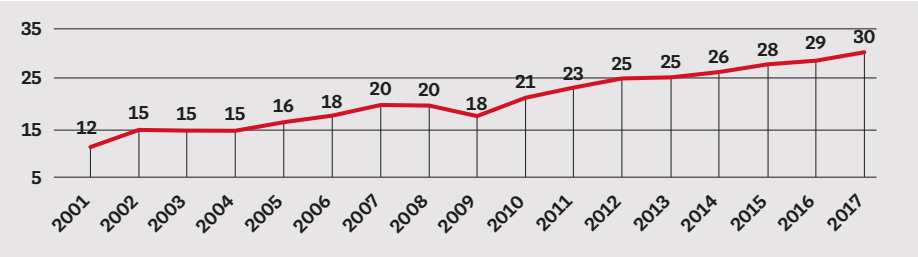

Obr. 5: Vývoj hodnoty obchodovaného vína (mld. €)

vypije v USA – 32,6 mil. hl a spotřeba se tam meziročně zvýšila o 2,9 %. Dlouhotrvající pokles spotřeby vína v tradičních vinařských zemích již přestal.

Mírně poklesla spotřeba ve Francii, ale zvýšila se v Itálii, Španělsku a Německu. Meziročně o 3,5 % narostla spotřeba vína v Číně. V Polsku se spotřebuje 1,2 mil. hl vína, oproti roku 2016 se spotřeba zvýšila o 7,3 %. Je to nyní asi 65 % spotřeby vína v ČR.

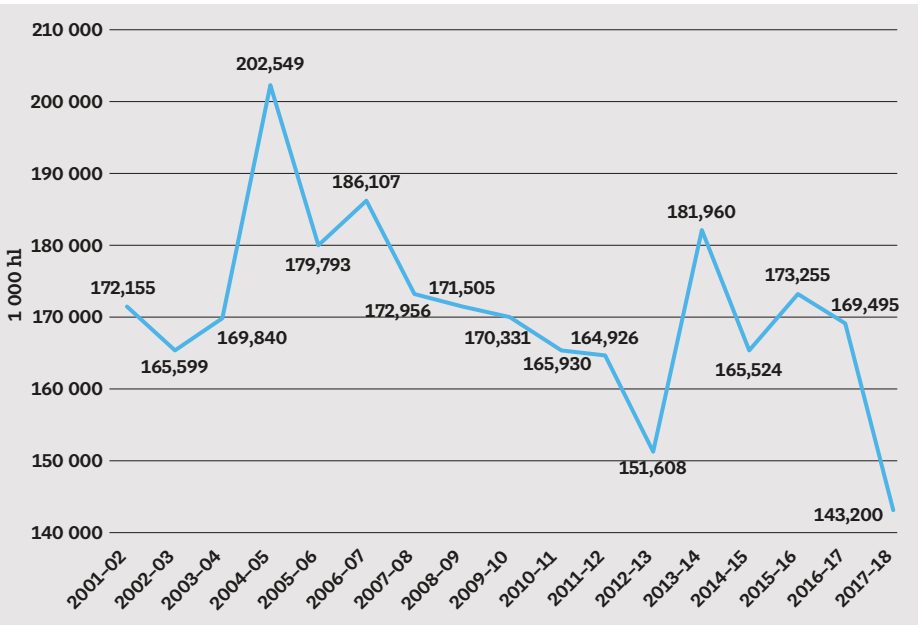

Obr. 6: Vývoj produkce vína v EU v jednotlivých vinařských letech

USA	32,6
Francie	27,0
Itálie	22,6
Německo	20,2
Čína	17,9
Anglie	12,7
Španělsko	10,3
Argentina	8,9
Rusko	8,9
Austrálie	5,8

Tab. 3: Státy s největší spotřebou vína (2017; mil. hl)

Stát	mil. hl	mil. €
Španělsko	22,1	2.814
Itálie	21,4	5.873
Francie	15,4	8.989
Chile	9,8	1.741
Austrálie	8,0	1.727
JAR	4,5	583
Německo	3,8	926
USA	3,3	1.280
Portugalsko	3,0	752
Nový Zéland	2,5	713

Tab. 4: Vývoz vína

Stát	mil. hl	mil. €
Německo	15,2	2.469
Anglie	13,2	3.453
USA	11,8	5.190
Francie	7,6	812
Čína	7,5	2.458
Rusko	4,5	878
Nizozemsko	4,4	1.139
Kanada	4,1	1.653
Belgie	3,1	897
Japonsko	2,6	1.388

Tab. 4: Dovoz vína

4. Mezinárodní obchod s vínem

Mezinárodní obchod, který je zde pojat jako součet vyvezeného vína z jednotlivých zemí, tvořil v roce 2017 celkem 107,9 mil. hl. To znamená, že přibližně 43 % objemu získaného vína bylo předmětem mezinárodního obchodu a 57 % se spotřebovalo v zemi původu. Meziročně se zvýšil objem o 3,4 % a obchodovaná hodnota o 4,8 % na 30,4 mld. €. Z dlouhodobého hlediska mezinárodní obchod s vínem trvale narůstá.

Španělské víno tvoří 1/5 celosvětového objemu obchodu s vínem.

Obchod baleným vínem (do 2 l) se meziročně zvýšil z 54 % na 57 % celkem obchodovaného objemu. V hodnotovém vyjádření činí balené víno 72 %.

Obchod šumivým vínem (8,6 mil. hl) tvoří přibližně 8 % objemu veškerého obchodu s vínem a 19 % v hodnotovém vyjádření.

Nebalené víno činilo 35 % objemu a 8 % hodnoty celkem mezinárodně obchodovaného vína.

Čína meziročně dovezla o 17 % více vína, Rusko o více než 10 % a Nizozemsko téměř o 11 %.

5. Evropská unie

Pro porovnání produkce vína České republiky v rámci EU uvádím následující údaje produkce jednotlivých členských států v roce 2017 vzhledem k produkci ČR (podle dat DG Agri):

- Malta 2%,
- Lucembursko 14 %
- Kypr 17 %
- Slovensko necelá polovina
- Chorvatsko 90 %
- Slovinsko přibližně stejně
- Bulharsko 170 %
- Řecko 370 %
- Rakousko 385 %
- Maďarsko 4× více
- Rumunsko 670 %
- Portugalsko 10× více
- Německo 11× více
- Španělsko 50× více
- Francie a Itálie 56× více

Produkce vína v EU byla v roce 2017 na nejnižší úrovni v tomto tisíciletí (obr. 6).

JIŘÍ SEDLO

Německo zůstává zemí s největším dovozem vína

Podle statistiky OIV dovezlo Německo v roce 2017 15,2 mil. hl vína, stejně jako v roce 2016. Na druhém místě je Velká Británie s 13,2 mil. hl a pak USA s 11,8 mil. hl. Obě posledně zmíněné země ale za dovezené víno platí větší částku než Německo, které dováží velký podíl nebaleného vína.

WWW.RHEINPFALZ.DE/26. 4. 2018/JS

Rakousko vyvezlo v roce 2017 o něco méně vína oproti roku 2016

I když objem vývozu poklesl o 3,3 % na 468 tis. hl, jeho hodnota se meziročně zvýšila o 7,4 % a dosáhla tak téměř 159 mil. €. Průměrná cena za litr tak znamená prozatímní maximum ve výši 3,39 €/l. Rakousko vyvezlo 415 tis. hl baleného vína za 151 mil. € (průměrná cena 3,64 €/l) a 53 tis. hl nebaleného vína za 8 mil. € (průměrná cena 1,46 €/l).

Tradičně ¾ vína vyvezeného z Rakouska odebírá Německo, v roce 2017 to bylo 308 tis. hl za 80 mil. €, tedy při 2,60 €/l. Následuje Švýcarsko s 34 tis. hl za 19 mil. € (5,68 €/l), pak Nizozemsko (29 tis. hl, 11 mil. €, 4,68 €/l) a USA (25 tis. hl, 12 mil. €, 4,84 €/l). Česká republika odebrala 4,5 tis. hl za 1,3 mil € (2,92 €/l), pro srovnání v roce 2000 to bylo 40 tis. hl za 1,0 mil. € (0,25 €/l). Jsme tak v pořadí 14. nejzajímavějším cílem pro rakouské víno z pohledu finančního a 10. z hlediska objemu vína. Velmi zajímavým trhem po Německu zůstává Švýcarsko s druhým největším objemem a vysokou cenou za litr, která je více jak dvojnásobná oproti Německu.

DER WINZER/4-2018/JS

Z výroční zprávy o vinařství Nového Zélandu 2017

Na Novém Zélandu je 37.129 ha produkčních vinic, z toho 7.919 ha s modrými odrůdami a 29.210 ha s bílými. Nejčastěji se pěstuje Sauvignon blanc (22.085 ha).

Bílé odrůdy	Zastoupení v %
Sauvignon blanc	76 %
Chardonnay	11 %
Pinot gris	8 %
Ryzlink rýnský	2 %
Tramín	1 %
ostatní	2 %
celkem	100 %
Modré odrůdy	Zastoupení v %
Pinot noir	72 %
Merlot	15 %
Syrah	5 %
Cabernet Sauvignon	3 %
Malbec	2 %
Cabernet franc	1 %
ostatní	2 %
celkem	100 %

Tab. 1: Nejčastěji pěstované odrůdy

Název položky	Rok 2008	Rok 2017
Počet vinařství	585	677
Počet pěstitelů	1007	726
Produkční plocha (ha)	29.310	37.129
Výnos hroznů (t/ha)	9,7	10,7
Roční produkce hroznů (tis. tun)	285	396
Spotřeba vína (l/osoba/rok)	20,8	19,8

Tab. 2: Porovnání vývoje v posledních deseti letech

Během posledních deseti let se zvýšil export vína 2,9x, dovoz se nepatrně snížil a tvoří nyní 16 % vývozu. Největší objem vína se vyváží do Anglie, následují USA a pak Austrálie. V dovozu převažuje s velkým odstupem Austrálie, pak Francie a Chile.

ANNUAL REPORT 2017, NEW ZEALAND WINEGROWERS, VYBRAL J. SEDLO

Polsko jako vinařská země

Polsko je oficiálně již 12 let uznáno v EU jako vinařská země a plocha vinic tam neustále vzrůstá. Nejznámějším vinařským regionem je Zielona Góra. V současnosti plocha vinic v Polsku přesahuje tisíc hektarů, jsou osázeny především bílými moštovými odrůdami, zvláště odrůdami PIWI jako Johanniter, Hibernal, Seyval blanc, Rondo nebo modrým Regentem. Plocha vinic velmi dynamicky narůstá, stejně i spotřeba vína. Zatím sice pokrývá pivo a vodka 80 % spotřeby alkoholických nápojů, ale trh s vínem tvoří přes 600 mil. € (z toho 4 mil. € víno z ČR). V roce 2017 se meziročně zvýšila spotřeba o 6 %, narůstá dovoz vína z Rakouska a Německa.

DER WINZER/24. 5. 2018/JS

Sklizeň hroznů v roce 2018 byla v Jižní Africe nižší

JAR postihlo sucho a v jeho důsledku byla sklizeň meziročně o 15 % nižší, i když při vysoké kvalitě. Celkem bylo sklizeno 1,22 mil. tun hroznů. Tak nízká sklizeň byla zaznamenána v tomto století jen v letech 2003, 2005 a 2010. Porosty révy zůstaly nepoškozené, ale bobule byly menší, což na druhou stranu podpořilo barvu a aroma, tudíž i kvalitu ▸

vína. JAR je v pořadí největších producentů vína ve světě na osmém místě, 2/3 tvoří bílé a 1/3 červené víno.

DER WINZER/23. 5. 2018/JS

COPA/COGECA: Zpráva K. Matouška o jednání skupiny Potraviny

15. 5. 2018, Brusel

Prezentace priorit pracovní skupiny pro práci v období 2018–2019:

- Nařízení 1169/2011 Označení „země původu“;
- přední strana obalu – označení, zatím velmi komplikované;
- politika zdraví – EU platforma, dieta, zdraví, fyzická činnost a doporučení, WHO a tuky;
- hygiena;
- kontroly a boj proti podvodům;
- chemikálie v potravinách.

Informace pro spotřebitele, nařízení č. 1169/2011

Je zde celá řada systémů označení, a stále se jedná, který by se měl vybrat, doposud vše provedeno na dobrovolném základě:

- Severský systém – snaha o méně tuku, cukru, soli, více vitamínů, ovoce a zeleniny, bez přídavků.
- Anglie: Označení proti obezitě, které zahrnuje již 2/3 celého trhu potravin, ale C/C tento systém semaforu neuznává, je příliš diskriminační bez ohledu na skutečné hodnoty.
- Nadnárodní společnosti – Coca, Mars, Mondelez, Nestlé, Pepsi, Unilever – jejich rozlišení je považováno převážně marketingový nástroj.
- Francie: jen hlavní výživné hodnoty (v projektu je zapojeno 55 společností, např. Danone, Fleury Michau, Auchan, Leclerc), jde o porovnání hodnot s označením A, B, C, D, E. Energie, cukry, tuky, sůl – tento systém nepenalizuje zemědělské produkty.

Ve Francii a v Portugalsku proběhla jednání mezi průmyslem a distribucí. C/C zde připravuje svůj návrh kritérií. Zkoumají se nové systémy v Itálii a ve Španělsku, ty by se měly přidat do výběru. Pracovní skupina předloží návrh na příštím POCC.

Valonská zástupkyně se dotkla také potřebám pro chudší část populace, lidí zde příliš nerozumí systému a mají většinou úplně jiné starosti. Němci chtějí posílit stránku informovanosti a vzdělávání a to od raného věku. Finové mají projekt s označením „srdce“, zahrnuje 1500 produktů a jsou zde doporučení.

Alkohol: výživná hodnota. Pracovní skupina víno je proti, je příliš zavádějící. Původně pro všechny nápoje s obsahem vyšším než 1,2 % alkoholu. Stále se jedná, zda bude řešeno přes zvláštní označení, Komise zde váhá, ale chce mít do léta návrh. Nepovažuje se to za reálné.

Země původu: Komise rozhodla po konzultaci s EP, že zde nebude žádné legislativní omezení. Nemělo by to vést k omezení konkurence, zatím prosazeno hlavně u mléka a mléčných produktů (Fr, It,Pl, Lit, Fin, Šp).

Mrhání potravinami a ztráty

Cílem jednání je do roku 2030 snížit ztráty a mrhání o polovinu, ale zatím není příliš jasné, jak toho bude dosaženo. Platforma EU z roku 2016 pro potravinový řetězec si dala za úkol snížit ztráty, předložila pravidla pro darování potravy, jak užít nespotřebované potraviny jako krmivo. Legislativa zde začne platit letos v létě (červenec). Pravidla – snížit ztráty v každé fázi, programy, distribuce, monitoring. Od roku 2014 mají členské státy povinnost připravit svoje pravidla na snížení. Komise o tom má podat zprávu EP do konce roku 2020. Na jaře 2019 bude zahájen monitoring a roční zprávy. Bylo konstatováno, že mrhání není prakticky žádné v primární produkci, ale až v dalších etapách zpracování. Také zde není shoda v odlišení produkce pro přímou spotřebu a suroviny k přípravě potravin.

Darování potravin – zde má Komise pilotní program do roku 2020. Konstatuje se zde, že 58 % spotřebitelů pravidelně sleduje datum, ale daleko méně z nich tomuto systému rozlišení plně rozumí. Data použití, produkce, použití do, nejlépe před. Je třeba mít dohodu mezi všemi hráči.

Užití živočišných názvů pro produkty rostlinného původu (například mléko pro sóju)

Označení nesmí být zavádějící! Mléko, maso. Legální ochrana musí pokračovat i přes tlak ze sektoru sója. U masa je situace komplikovanější, především u zpracovaných produktů. Jochum z Rakouska zde říká, že Holandsko připravuje označení i pro steaky z rostlin, které jsou chuťově k nerozeznání od hovězích. C/C chce ochranu pro vejce, majonézu. V supermarketech jsou tyto produkty vedle sebe, měly by být prezentovány odděleně. Komise na to říká, že zatím v členských státech nebyl o tyto otázky velký zájem.

Zdravi

Bylo zde konstatováno, že Komise nemá jasno, co dál dělat. Nutriční profily jsou sice součástí platformy pro dietu, ale ne všechny země se aktivně účastnily. Podle C/C je to velmi citlivá otázka, obě stany jsou prakticky rovnoměrně rozděleny v postoji (1:1).

Národní iniciativy: snížení obsahu cukru v potravinách o 10 %, ale i zde mají ČZ různé postupy, není zde žádný velký posun, částečný je u nápojů a mléčných produktů.

Promoce zemědělských produktů

C/C zde uvádí svoji knihu receptů, kde je zdůrazněna kvalita a zdraví a také regionální speciality. Je zde trvale třeba lepší komunikace. Kniha byla již přeložena do všech jednacích jazyků, jak řekl zástupce sekretariátu Javier Valle (tj. ne do češtiny).

Byla dána řada příkladů z jednotlivých zemí, nové iniciativy z Dánska a z Irska, Portugalsko se soustřeďuje především na kvalitu, Britové na mléčné produkty. Němci na federální úrovni především na vzdělávání a i formace, ale také na iniciativy na úrovni zemí (Bavorsko na maso a místní produkty).

Pro příští jednání pracovní skupiny jsou zde následující témata:

- pesticidy v potravinách;
- fytosanitární produkty;
- role vitamínů (hlavně skupina B);
- rizika dopravy potravin a turistiky;
- včely a fytoprodukty.

V maďarském Kecskemétu proběhla vzpomínka na nedožité 100. výročí narození šlechtitele dr. Józsefa Csizmazia-Darab

Dr. József Csizmazia-Darab se narodil 15. 7. 1918, věnoval se především šlechtění odrůd révy vinné na rezistenci. Jeho první PIWI odrůdou byla Zalagyöngye, vyšlechtěná v roce 1959, která byla o šestnáct let později v Maďarsku zapsána do státní odrůdové knihy. U nás asi nejznámější je jeho moštová odrůda Bianca, jejíž křížení proběhlo v roce ▸

Obr. 1: Pomník Jánose Mathiásza ve VÚ Kecskemét

1963. Známé jsou u nás i odrůdy Göcseji zamatos a Nero.

Oslava 100. výročí narození šlechtitele proběhla v objektu Výzkumného ústavu vinařského Kecskemét a zúčastnili se jí také představitelé zemědělského výzkumu státu a šlechtitelé ze Slovenska. V ústavu dříve pracoval János Mathiász (obr. 1), známý šlechtitel révy z druhé poloviny 19. století, který vyšlechtil například stolní odrůdu Královna vinohradů. Vzpomínka byla pojata jako mezinárodní degustace vín odrůd vytvořených šlechtitelem.

Mezinárodní degustace vín byla zahájena po vzpomínkových projevech na šlechtitele zemřelého před pěti lety. Soutěže se účastnilo 89 vzorků vín odrůd, které vyšlechtil dr. Csizmazia a nebo které byly použity pro další křížení. Byly hodnoceny i směsi s jinými odrůdami. Soutěžily vzorky odrůd Aletta, Bianca, Göcseji zamatos, Viktor, Zalagyöngye, Medina, Nero, Turán (V. vinifera) a odrůdy z dalšího křížení Csanád, Pölöskei muskotály, Panonia a Morava (poslední dvě z Nového Sadu ve Vojvodině). Vzorky vín pocházely z Maďarska, Rakouska, Švýcarska, Německa a Vojvodiny. Kvalita vín byla velmi vysoká. Výsledky jsou uvedeny v tabulce. Hodnocení vín probíhalo v otevřené, přátelské atmosféře (obr. 2) ve třech komisích po 7 osobách a jedné subkomisi. Celé Akce se zúčastnilo asi 40 osob.

JS

Obr. 2: Pohled do degustačního sálu (zcela vlevo dr. E. Hajdu, před logem PIWI International synové dr. Csizmazia stojící József a sedící István, zcela vpravo slovenský šlechtitel ing. O. Korpás, CSc.

Voda nahrazuje ve vinohradnictví herbicidy

Čistá vodovodní voda se zkouší ve švýcarském kantonu Wallis již třetím rokem vinohradnický podnik Grand Brulé v Leytron. Jde o nově vyvinutou metodu v Itálii, v provincii Verona. Technologie pracuje na principu stlačené vody, která je pod vysokým tlakem 1.200 atm. (120 MPa) vertikálně aplikována na plevelné rostliny, tedy na půdu. Dochází tak k likvidaci nejenom nadzemní části rostliny, ale i horní části kořenů do hloubky 2 až 4 cm. Spotřeba vody se přitom pohybuje jen kolem 0,25 l na běžný metr, tj. nádrž objemu 250 l vystačí na 1 km délky řádků.

WWW.WATSON.CH/SDA/14. 05. 18/JS

Francie spustila kampaň k propagaci systému Nutri-Score

Francouzská národní agentura zabývající se veřejným zdravím zahájila minulý týden kampaň zaměřenou na zvýšení povědomí o novém barevném systému označování potravin Nutri-Score, jehož cílem je odradit spotřebitele od nakupování (a konzumace) nadměrně nezdravých potravin.

„Prostřednictvím této kampaně posílají veřejné orgány – podporované 50 podepsanými podniky, spotřebitelskými organizacemi, zdravotníky a francouzskou vědeckou komunitou – jasnou zprávu výrobcům a supermarketům, aby se zapojili do tohoto transparentního úsilí s cílem zlepšit celkový zdravotní stav populace“, uvedla agentura. V této souvislosti stojí za zmínku, že až 64 % francouzských odborníků na zdravotní péči podporuje změnu označování alkoholu tak, aby na něm byla etiketa „alkohol je nebezpečný pro zdraví“ z nynějšího označení „nadužívání alkoholu je nebezpečné pro zdraví".

ZPRAVODAJ PK ČR 20/2018

Británie se sžívá s daní z cukru. Dopadá hlavně na chudé, tvrdí kritici

Vyšší daň na alkohol, na slazené nápoje či na plastové sáčky. Spotřební zboží ve Spojeném království zasáhla hromada poplatků a daní, jejichž cílem je omezit nezdravý způsob života obyvatel a zá-

roveň získat peníze pro boj s těmito zlozvyky. Kritici ale protestují, že nové daně zasáhnou hlavně chudé. Tak například ve Skotsku v tomto týdnu očekávají, že **cena některého piva a vína stoupne až o 70 procent** a u některých ciderů téměř na dvojnásobek. Celonárodní zvýšení daně na alkohol přišlo poté, co byla na začátku dubna zavedena daň z cukru. Někteří ekonomové však o smyslu takovýchto zdanění pochybují. Nelíbí se jim hlavně to, že podle nich nespravedlivě zasahují domácnosti s nižšími příjmy. Napsal o tom britský deník The Independent.

Se sáčky to zabralo

Zastánci podobných daňových opatření se mají o co opřít. Příkladem je daň z plastových sáčků, která v Británii platí už od října 2015. Poté, co byl zaveden poplatek 5 pencí (1,45 Kč), klesla jejich spotřeba o 80 procent. Krom toho obhájci daní z nezdravého životního stylu rádi zmiňují příklad z Mexika, jehož obyvatelé mají velký problém s obezitou. Tamní vláda zavedla daň jedno peso (1,13 koruny) za litr nealkoholického nápoje s obsahem cukru a osmi procentní daň na nezdravé potraviny. I přes téměř náboženský vztah ke sladkým nápojům typu Coca-Cola Mexičané svou spotřebu snížili.

K obdobnému kroku se letos v dubnu odhodlala i Velká Británie. Zavedla cukrovou daň z nealkoholických nápojů. Platí ji výrobci – zda ji promítnou do ceny koncového výrobku, záleží jen na nich. U nápojů, které obsahují více než 8 gramů cukru na 100 mililitrů, musí platit daň ve výši 24 pencí (6,97 koruny) za litr. U nápojů s obsahem 5 až 8 gramů na 100 mililitrů zaplatí 18 pencí (5,22 koruny) za litr. Daň se nevztahuje na ovocné džusy s přírodním obsahem cukru a mléčné nápoje díky obsahu vápníku. Výnos z daně vláda vynakládá na snahu přesvědčit lidi, aby jedli lépe, přestali kouřit a méně pili. Část finančních prostředků směřuje například na financování programů zdravého životního stylu a sportování ve školách. Kromě Mexika se Británie zařadila také po bok Francie a Norska, kde již tato daň funguje. Podle některých to ale stále nestačí a chtějí daň rozšířit – třeba populární šéfkuchaři, včetně Hugha Fearnleya-Wittingstla a Jamieho Olivera. Ti tento týden vyzvali poslance, aby rozšířili daň z cukru tak, aby zahrnovala i mléčné koktejly s vysokým obsahem cukru a jiné mléčné nápoje. Dvojice šéfkuchařů již v roce 2016 žádali omezení prodeje nebo propagace nezdravých potravin před devátou hodinou večerní. Výzva se setkala se značným odporem.

Daň zasáhne hlavně chudé

Problémem je, jak poukazují kritici, že daně ze špatného životního stylu trvale postihují hlavně domácnosti s nižšími příjmy. A mají tvrdá data:

Údaje z Úřadu pro národní statistiky ukazují, že v letech 2015 a 2016 utratili lidé, kteří tvoří 10 procent nejchudší britské populace, kolem tří procent svého disponibilního přijmu za daň z tabáku. To bylo přibližně 276 liber (7 978 korun). Ti z nejbohatších 10 procent obyvatel utratili pouze 0,1 procenta svého disponibilního příjmu, tedy kolem 109 liber (3 150 korun). Je to podobný příběh jako s alkoholem (dvě procenta u nejchudších oproti 0,9 procenta u nejbohatších). Tyto nepřímé daně stály lidi z nejchudších domácností celkem 34 procent jejich disponibilního příjmu, ale ty nejbohatší pouze 14 procent z jejich příjmů. V reakci na tyto námitky Jamie Oliver tento týden argumentoval, že z příjmů vytvořených z těchto daní by mělo mít prospěch chudší obyvatelstvo. Kritici ale neutichají. „To, co lidé jedí, není vládní záležitostí a není důvod, aby lidé v Británii, z nichž většina není obézní, měli mít nějaké omezení," řekl Christopher Snowdon z Liberálního institutu ekonomických věcí.

Lepší mínění nemá Snowdon ani o nově zavedených minimálních cenách alkoholických nápojů ve Skotsku. „Je zřejmé, že minimální ceny nejsou cíleným opatřením, které se bude týkat pouze několika silných ciderů. Veřejnost byla ohledně této politiky uvedena v omyl. Kalkulace byly použity k ospravedlnění celoplošné zlodějny, která zvýší životní náklady všem kromě velmi bohatých. Kdyby se výrobci alkoholu dohodli na stanovení cen tímto způsobem, byli by stíháni. Minimální ceny vytáhnou desítky milionů liber z kapes obyčejných pijáků, aby zvýšily ego velkolepých politiků," dodal Snowdon.

ZDROJ: IDNES.CZ, AUTOR: DIV, 7. 5. 2018

Káva před kalifornským soudem

Kalifornský soud minulý týden potvrdil předchozí rozhodnutí, že společnosti produkující kávu neprokázaly, že přínosy pití kávy převažují nad riziky spojenými s pražením kávy. Podle soudu je akrylamid karcinogen a běžný vedlejší produkt kávy, který skončí v nápoji. Soud tak odůvodnil nutnost uvádět na etiketách varování před rakovinou (z kávy) a zároveň tlačit společnosti do výroby alternativy bez akrylamidu.

ZPRAVODAJ PK ČR 20/2018

Vanilka stojí už více než stříbro. Může za to cyklon, který poškodil plantáže

LONDÝN: V posledních dvou letech se výrazně zvýšila cena vanilky. Za kilogram této oblíbené příměsi do dortů, alkoholických nápojů, krémů či parfémů se nyní platí kolem 600 dolarů (13 000 korun), stojí tak více než stříbro. Hlavním důvodem je kromě vysoké poptávky i cyklon Ava, který v březnu poškodil mnoho vanilkových plantáží na Madagaskaru. Z tropického ostrova u jihovýchodního pobřeží Afriky pochází kolem 75 procent celosvětové produkce vanilky. Pěstování vanilky je přitom obtížné, poznamenává zpravodajský server BBC. Vanilka se získává z květu zvláštního druhu orchideje a po šafránu je druhým nejdražším kořením vůbec. Její přírodní extrakt se vyváží buď ve formě silného hnědého vonného likéru, nebo jako drcený prášek používaný v potravinářství. To jsou ony malé černé tečky, někdy patrné ve vanilkové zmrzlině.

Na trhu se prodává rovněž umělý vanilin získávaný ze dřeva a někdy dokonce i z ropy. Podle analytiků se nyní bude používat častěji, protože firmy nebudou za přírodní vanilku chtít připlácet.

ZDROJ: LIDOVKY.CZ, AUTOR: ČTK, 9. 5. 2018

Výbor EP pro rozpočet varuje před poklesem rozpočtu pro přímé platby o téměř 12 %, pro programy rozvoje venkova o více než 27 %

Výbor Evropského parlamentu pro rozpočet potvrdil varování některých zemědělských a ekonomických organizací týkající se reálného dopadu navrhované legislativy pro Víceletý finanční rámec na zemědělskou politiku, kterou Komise předložila dne 2. května 2018. Podle výpočtů Výboru EP pro rozpočet by měl být celkový rozpočet pro SZP ▸

krácen o více než 15 %, přičemž obálka pro přímé platby by měla klesnout o 11,65 %, obálka určená pro programy rozvoje venkova pak o 27,11 %.

ZPRAVODAJ PK ČR 22/2018

Členské státy jsou v otázce krácení rozpočtu pro Společnou zemědělskou politiku a kohezní politiku nejednotné

Zástupci ministerstev zahraničí z členských států EU dne 14. května 2018 diskutovali o Víceletém finančním rámci (VFR) a SZP po roce 2020. Vzhledem k nedostatku času jsou členské státy ochotny pokusit se dojednat VFR co nejdříve, jejich postoj vůči plánovaným škrtům v SZP a kohezní politice (podle údajů Komise očekávaný pokles rozpočtu o 5 % pro SZP a 6 až 7 % pro kohezi) ale není jednotný.

Zatímco zejména novými členskými státy EU je navrhovaný pokles rozpočtu kritizován, některé staré členské státy, zejména NL, DK a FI, ale plánované krácení podporují. Proti krácení rozpočtu pro SZP se v rámci jednání důrazně postavila FR; podle ČR by nový rozpočet neměl mít disproporční dopad na členské státy, přičemž zástupce ČR odmítl povinné zastropování přímých plateb. Povinné zastropování odmítl i zástupce RO. Zástupce SK uvedl, že SK je připraveno přispívat do rozpočtu EU více než doposud, rozpočet pro kohezní politiku a SZP ale musí zůstat zachován. Pokud nebude dosaženo dohody do nadcházejících voleb do EP, vyjednávání bude pozastaveno až do voleb do EK (konec roku 2019).

ZPRAVODAJ PK ČR 22/2018

Výrobci pesticidů pohořeli. Soudci ochránili evropské včely

Tribunál Soudního dvora Evropské unie ve čtvrtek potvrdil platnost omezení při užívání tří pesticidů, které mají podle vědců škodlivý vliv na včely. Soud v Lucemburku uznal, že Evropská komise dostatečně prokázala riziko, které látky ze skupiny takzvaných neonikotinoidů představují pro včelí populaci.

Vysoký orgán EU zároveň podpořil stížnost chemického koncernu BASF na opatření proti užívání insekticidu fipronil, informovala agentura Reuters. Ještě před verdiktem Tribunálu, který se týkal omezení neonikotinoidů klothianidin, thiamethoxam a imidakloprid, se státy EU na konci dubna dohodly na jejich úplném zákazu na venkovních zemědělských plochách. Částečně bylo jejich používání zakázáno už v roce 2013. Proti restrikcím se u soudu bránili dva výrobci dotyčných chemikálií Bayer a Syngenta. Dubnové hlasování zástupců členských zemí unie o úplném zákazu označily firmy za „smutný den pro zemědělce", jehož výsledkem bude návrat k některým překonaným pesticidům. Proti zákazu neonikotinoidů tehdy hlasovalo i Česko, společně s Dánskem, Maďarskem a Rumunskem.

Fipronil se smí používat dál

Naopak další výrobce pesticidů BASF může být s dnešními kroky evropského soudu spokojen, neboť orgán zrušil omezení na užívání insekticidu fipronil. Rozhodnutí zdůvodnil tím, že komise adekvátně nevyhodnotila dopady svého opatření. Fipronil bývá součástí přípravků proti blechám, vším a klíšťatům. Pozornost evropských politiků a médií si získal loni v srpnu, když se v Belgii, Nizozemsku a Německu objevily miliony vajec kontaminovaných tímto jedovatým insekticidem. Případ nakonec zasáhl 26 členských zemí EU a také 19 dalších států.

ZDROJ: IDNES.CZ, AUTOR: ČTK, 17. 5. 2018

Potravinový řetězec

Malé a střední podniky mají prý špatné postavení v rámci potravinového řetězce. Komise se to rozhodla změnit tím, že 12. 4. 2018 předložila návrh na boj proti nekalým obchodním praktikám, který je zaměřen na podporu zemědělců a malých a středních podniků. Tyto podniky musí totiž často zvládat nepředvídatelná rizika a také neférové jednání ze strany větších firem. Návrh se vztahuje jen na zemědělské produkty a produkty z nich vyrobené. Nekalé obchodní praktiky jsou definovány jako opoždění platby za potraviny podléhající rychlé zkáze, rušení objednávek na poslední chvíli, jednostranné nebo retroaktivní změny smluvních podmínek nebo nucení dodavatelů, aby platili za znehodnocené produkty. |

VČASNÁ VAROVÁNÍ EUROPOSLANCE JANA ZAHRADILA (DUBEN 2018)

Výbor AGRI Evropského parlamentu podpořil zavedení sankcí vůči společnostem prodávajícím potraviny dvojí kvality na jednotném trhu EU

Zemědělský výbor Evropského parlamentu přijal dne 16. května 2018 stanovisko, ve kterém podpořil zavedení sankcí vůči společnostem, které na jednotném trhu EU prodávají potraviny dvojí kvality pod stejnou značkou. Výskytu dvojí kvality potravin by podle stanoviska mělo být zabráněno provedením změn směrnice 2005/29/ES o nekalých obchodních praktikách vůči spotřebitelům na vnitřním trhu. Stanovisko bylo přijato 41 hlasy pro, zdržel se jeden člen výboru. Téma bude projednáváno na zasedání Výboru EP pro vnitřní trh a ochranu spotřebitelů ve dnech 11. až 12. června 2018. Zemědělský výbor pracuje také na zprávě EP k návrhu EK pro nekalé obchodní praktiky, zpravodajem pro tuto zprávu je Paolo De Castro. Zpráva by měla být předložena dne 10. července 2018, na zasedání Zemědělského výboru EP by o ní mělo být hlasováno v září 2018.

ZPRAVODAJ PK ČR 22/2018

Evropská komise – Tisková zpráva: Spotřební daň z alkoholu: Komise předkládá aktualizaci pravidel

Brusel 25. května 2018 – Komise dnes předložila reformu pravidel, kterými se řídí spotřební daň z alkoholu v EU. Měla by vytvořit příznivější podnikatelské prostředí, malým podnikům z tohoto odvětví snížit náklady a lépe ochránit zdraví spotřebitelů.

Jedna ze změn, jež dnes byly oznámeny, spočívá v tom, že malé podniky a řemeslní výrobci alkoholu (poprvé i včetně malých nezávislých výrobců cidru) budou moci využít nový celounijní systém certifikace, na základě kterého se na ně budou v celé Unii vztahovat nižší sazby daně. V zájmu ochrany zdraví spotřebitelů návrh dále obsahuje zvláštní opatření, jež mají zabránit nezákonnému používání od daně osvobozeného denaturovaného lihu k výrobě padělaných nápojů. Nově se též bude moci uplatňovat snížená sazba i na nízkoalkoholické pivo s o něco vyšším obsahem alkoholu. Společná pravidla EU týkající se struktury spotřebních daní z alkoholu ▸

a alkoholických nápojů, která byla zavedena před více než 25 lety, volají po aktualizaci, aby mohla zohlednit výzvy a příležitosti, jež přinášejí nové technologie a vývoj na trhu, a aby umožnila lépe ochránit veřejné zdraví.

Konkrétně to znamená, že dnešním návrhem EU:

- Zavede jednotný certifikační systém, který budou uznávat všechny země EU a který umožní stvrdit status malých nezávislých výrobců z Unie. Drobným výrobcům se tak sníží administrativní náklady a náklady související s povinností dodržovat související předpisy a budou za určitých podmínek moci uplatňovat sníženou sazbu spotřební daně.
- Zajistí přesnou a jednotnou klasifikaci jablečného vína (cidru) v EU. Absence takové klasifikace doposud představovala pro drobné producenty cidru značnou překážku, protože jim znemožňovala uplatňování snížené sazby, kterou využívají ostatní malí výrobci piva a lihovin.
- Ujasní výrobní postupy a podmínky používání denaturovaného lihu v EU. Tento alkoholový roztok, který se používá při výrobě čistidel, kapalin do ostřikovačů, parfémů a nemrznoucích směsí, je od spotřební daně osvobozen. Tuto výjimku mohou zneužívat bezohlední výrobci, kteří denaturovaný líh používají k výrobě a prodeji potenciálně nebezpečných padělaných nápojů, přičemž neodvádějí daň a ohrožují zdraví spotřebitelů. Dnešní návrh povede k vytvoření moderního systému, který umožní nahlašování případů zneužití některých alkoholových směsí, aby je již nebylo možné použít jako denaturační činidlo.

Dojde k modernizaci informačních systémů. Nová pravidla nahradí zastaralé postupy a papírové formuláře používané doposud v některých případech ke sledování pohybu denaturovaného lihu a zavede povinnost využívat systému pro kontrolu přepravy zboží podléhajícího spotřebním daním (EMCS). Systém usnadní sledování pohybu těchto vysoce rizikových výrobků v reálném čase, omezí zneužívání daňové výjimky a lépe ochrání spotřebitele. Dojde dále ke zvýšení prahové hodnoty u piva s nízkým obsahem alkoholu. Nově se bude moci uplatňovat snížená sazba i u piva s obsahem alkoholu do 3,5 % objemu. Dosavadní limit byl 2,8 %. Tato změna může být pro pivovary pobídkou k inovacím a vytváření nových produktů. To by mělo spotřebitele motivovat k tomu, aby si dopřávali spíše alkoholické nápoje s nízkým obsahem alkoholu, čímž by se mohla v důsledku konzumace alkoholu celkově snížit.

Dnešní návrhy zahrnují též opatření týkající se obecných pravidel uplatňování spotřební daně. Jejich účelem je odstranit překážky, kterým čelí malé a střední podniky. Umožní jim využívat moderní informační systémy, pokud projeví zájem, a zruší jejich stávající povinnost zaměstnávat daňového zástupce. V současnosti mohou členské státy trvat na tom, aby obchodníci, kteří prodávají zboží podléhající spotřební dani na dálku, zaměstnávali daňového zástupce, což může poctivým obchodníkům ohrozit finanční životaschopnost jejich podnikání.

(KRÁCENO)

Evropská komise – Přehled údajů: Květnové případy porušení právních předpisů

Brusel 17. května 2018

Přehled podle oblastí politiky

Evropská komise (dále jen „Komise“) ve svém měsíčním balíčku rozhodnutí o porušení právních předpisů pokračuje v právních krocích proti členským státům, které nesplnily své povinnosti podle práva EU. Tato rozhodnutí se týkají různých odvětví a oblastí politiky EU a jejich účelem je zajištění řádného uplatňování práva EU v zájmu občanů a podniků. Hlavní rozhodnutí přijatá Komisí jsou uvedena níže podle jednotlivých oblastí politiky. Komise rovněž uzavírá 96 případů, v nichž byly problémy s dotyčnými členskými státy vyřešeny, aniž Komise musela pokračovat v řízení.

2. Energetika

Výzvy

Jaderný odpad: Komise vyzývá 20 členských států, aby správně provedly pravidla EU

Evropská komise se rozhodla zaslat výzvu České republice, Itálii, Maďarsku, Nizozemsku, Polsku, Portugalsku, Rakousku, Rumunsku a Spojenému království, jelikož řádně neprovedly některé požadavky směrnice o nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem (směrnice Rady 2011/70/Euratom). Tato směrnice stanoví rámec Společenství pro zajištění odpovědného a bezpečného nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem s cílem zabránit nepřiměřenému zatížení budoucích generací. Dále Komise vyzývá Belgii, Bulharsko, Českou republiku, Dánsko, Estonsko, Irsko, Litvu, Maltu, Německo, Nizozemsko, Polsko, Rumunsko, Řecko, Slovinsko, Spojené království a Španělsko, aby přijaly vnitrostátní programy pro nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. Dotčené členské státy mají nyní dva měsíce na to, aby reagovaly na argumenty předložené Komisí. V opačném případě může Komise rozhodnout, že zašle odůvodněné stanovisko.

5. Zdraví a bezpečnost potravin

Předložení věcí Soudnímu dvoru Evropské unie

Komise předkládá Soudnímu dvoru věc ITÁLIE, protože adekvátně nezabránila dalšímu šíření karanténního škodlivého organismu ***Xylella fastidiosa*** v Apulii

Evropská komise se dnes rozhodla předložit Soudnímu dvoru EU věc Itálie, neboť italské orgány nepřijímají nezbytná opatření k eradikaci karanténního škodlivého organismu Xylella fastidiosa v Apulii, a nezastavily tedy jeho šíření. Po prvním upozornění na výskyt bakterie Xylella fastidiosa v oblasti Apulie v říjnu 2013 italské orgány plně nedodržely pravidla EU týkající se karanténních organismů škodlivých pro rostliny nebo rostlinné produkty a nezabránily dalšímu šíření bakterie v uvedeném regionu (prováděcí rozhodnutí Komise (EU) 2015/789 a směrnice Rady 2000/29/ES).Opatření zahrnují mimo jiné odstranění napadených rostlin v některých částech vymezených oblastí bezprostředně po prvním potvrzení přítomnosti bakterie Xylella fastidiosa, jakož i monitorování a odběr vzorků rostlin v příslušných částech vymezené oblasti. Harmonogram předložený Itálií nebyl považován za dostatečný k tomu, aby bylo zaručeno okamžité odstranění napadených stromů, požadované podle právních předpisů EU. Tento nedostatek náležitých opatření značně zvyšuje riziko dalšího šíření organismu ze stávající vymezené oblasti do jiných částí Itálie i dalších zemí. Další informace jsou uvedeny v úplném znění tiskové zprávy.

(KRÁCENO, VYBRÁNY BYLY JENOM ZÁLEŽITOSTI TÝKAJÍCÍ SE ČR NEBO ZEMĚDĚLSTVÍ)

Evropská komise – Přehled údajů: Konvergenční zpráva z roku 2018 obsahující přezkum pokroku členských států na cestě k přijetí eura

Brusel 23. května 2018

Co znamená „stát, na který se vztahuje výjimka“?

Konvergenční zpráva z roku 2018 se týká sedmi členských států, na které se vztahuje výjimka: Bulharska, České republiky, Chorvatska, Maďarska, Polska, Rumunska a Švédska.

Jaká jsou hlavní zjištění, jež zpráva přináší?

Bulharsko

Ze zprávy vyplývá, že Bulharsko v současné době splňuje tři ze čtyř hospodářských kritérií nezbytných pro zavedení eura: kritérium týkající se stability cen, veřejných financí a dlouhodobých úrokových sazeb. Bulharsko nesplňuje kritérium týkající se směnného kurzu a jeho právní předpisy nejsou plně kompatibilní se Smlouvou.

Česká republika

Ze zprávy vyplývá, že Česká republika v současné době splňuje dvě ze čtyř hospodářských kritérií nezbytných pro zavedení eura: kritérium týkající se veřejných financí a dlouhodobých úrokových sazeb. Česká republika nesplňuje kritéria týkající se stability cen a směnného kurzu a její právní předpisy nejsou plně kompatibilní se Smlouvou.

Chorvatsko

Ze zprávy vyplývá, že Chorvatsko v současné době splňuje tři ze čtyř hospodářských kritérií nezbytných pro zavedení eura: kritérium týkající se stability cen, veřejných financí a dlouhodobých úrokových sazeb. Chorvatsko nesplňuje kritérium směnného kurzu. Právní předpisy v Chorvatsku jsou plně kompatibilní se Smlouvou.

Maďarsko

Ze zprávy vyplývá, že Maďarsko v současné době splňuje dvě ze čtyř hospodářských kritérií nezbytných pro zavedení eura: kritérium týkající se veřejných financí a dlouhodobých úrokových sazeb. Maďarsko nesplňuje kritéria týkající se stability cen a směnného kurzu a jeho právní předpisy nejsou plně kompatibilní se Smlouvou.

Polsko

Ze zprávy vyplývá, že Polsko v současné době splňuje dvě ze čtyř hospodářských kritérií nezbytných pro zavedení eura: kritérium týkající se stability cen a veřejných financí. Polsko nesplňuje kritérium týkající se směnného kurzu a dlouhodobých úrokových sazeb a jeho právní předpisy nejsou plně kompatibilní se Smlouvou.

Rumunsko

Ze zprávy vyplývá, že Rumunsko v současné době splňuje jedno ze čtyř hospodářských kritérií nezbytných pro zavedení eura: kritérium týkající se veřejných financí. Rumunsko nesplňuje kritérium týkající se stability cen, směnného kurzu a dlouhodobých úrokových sazeb a jeho právní předpisy nejsou plně kompatibilní se Smlouvou.

Švédsko

Ze zprávy vyplývá, že Švédsko v současné době splňuje tři ze čtyř hospodářských kritérií nezbytných pro zavedení eura: kritérium týkající se stability cen, veřejných financí a dlouhodobých úrokových sazeb. Švédsko nesplňuje kritérium týkající se směnného kurzu a jeho právní předpisy nejsou plně kompatibilní se Smlouvou.

Přezkum další faktorů navíc ukázal, že zkoumané země jsou z ekonomického i finančního hlediska v EU obecně dobře integrovány. Některé z nich však stále vykazují makroekonomickou zranitelnost anebo řeší problémy týkající se podnikatelského prostředí a institucionálního rámce, které mohou udržitelnost konvergenčního procesu ohrožovat.

Mají členské státy povinnost přijmout euro?

V zásadě se všechny členské státy, které si nevyjednaly doložku o neúčasti (což učinily Spojené království a Dánsko), zavázaly euro přijmout, jakmile splní všechny nezbytné podmínky. Je však na jednotlivých zemích, aby si nastavily vlastní cestu k přijetí eura, a nemají k tomu stanoven žádný závazný harmonogram.

Jaké jsou výhody zavedení eura?

Výhody eura jsou rozličné a lze je vnímat na různých úrovních, od jednotlivců přes podniky až po celé ekonomiky. Zahrnují:

- stabilní ceny: V 70. a 80. letech se řada států EU potýkala s vysokou inflací převyšující v některých případech i 20 %. Jakmile se tyto státy začaly připravovat na přijetí eura, inflace poklesla a od zavedení eura se v eurozóně pohybuje kolem 2 %. Díky cenové stabilitě zůstává kupní síla obyvatel na stejné úrovni a neklesá ani hodnota jejich úspor;
- transparentnější a konkurenceschopnější trh: Euro přináší na jednotný trh transparentnost cen. Spotřebitelé mohou snadno porovnat ceny v jednotlivých státech a nakoupit daný výrobek nebo službu za nejvýhodnější cenu. Větší transparentnost cen rovněž zvyšuje soutěž mezi obchody a dodavateli, což vytváří tlak na snižování cen;
- nižší cestovní náklady: V eurozóně zmizely poplatky spojené s pořízením cizí měny při cestě do zahraničí. Cestování je tak levnější a jednodušší;
- větší objem přeshraničního obchodu: V rámci eurozóny nemusí podniky fungovat v různých měnách. Před zavedením eura musely podniky zohledňovat rizika související s kolísáním směnných kurzů a samotné náklady na směnu se v EU odhadovaly na 20 až 25 miliard eur ročně. Díky neexistenci rizik a nákladů souvisejících se směnou je v rámci eurozóny přeshraniční obchod jednodušší. Společnosti prodávají na mnohem větším „domácím trhu“, ale mohou také snadno nalézt nové dodavatele nabízející lepší služby za nižší ceny;
- větší objem mezinárodního obchodu: Eurozóna představuje rozsáhlý a otevřený obchodní blok. Obchodování v eurech je proto pro jiné obchodující státy atraktivní, protože mohou vstoupit na velký trh a použít při tom jedinou měnu. Výhody to přináší i společnostem z eurozóny, protože mohou euro využívat při vývozech z celosvětové ekonomiky a dovozech do ní. To snižuje riziko ztrát způsobených kolísáním světové měny;
- lepší přístup ke kapitálu: Euro zásadním způsobem podnítilo integraci finančních trhů napříč eurozónou. Vzhledem k tomu, že byla odstraněna rizika související se směnnými kurzy, je tok kapitálu jednodušší. Investorům to umožňuje přesouvat kapitál do těch částí.

(KRÁCENO)

Evropská komise – Tisková zpráva: Recyklace vody: Komise navrhuje opatření k usnadnění zemědělského zavlažování a zvýšení jeho bezpečnosti

Brusel 28. května 2018 – Komise dnes navrhuje nová pravidla na stimulaci a usnadnění opětovného využívání vody v EU k zemědělskému zavlažování. Nová pravidla pomohou zemědělcům využívat vyčištěnou odpadní vodu, zmírní nedostatek vody, sníží environmentální zátěž a zaručí přitom bezpečnost spotřebitelům.

Z tohoto návrhu budou mít prospěch všichni – evropští zemědělci budou mít přístup k udržitelným dodávkám vody k zavlažování, spotřebitelům zaručí, že produkty, které se jim dostanou na stůl, budou hygienicky nezávadné a pro naše podniky vytvoří nové příležitosti. Především pak prospěje životnímu prostředí, jelikož umožní lepší péči o vodu, která je naším nejcennějším přírodním zdrojem.

Co Komise navrhuje?

- Minimální požadavky na podmínky při opětovném používání vyčištěné odpadní vody z městských čistíren. Konkrétně se jedná o sledování mikrobiologické nezávadnosti (například množství bakterií E. coli) a požadavky na monitorování kvality. Stanovením minimálních požadavků se zaručí, že voda recyklovaná v souladu s novými pravidly bude bezpečná k zavlažování.
- Řízení rizik, které zaručí, že se zohlední veškerá rizika, aby byla opětovně využívaná voda nezávadná.
- Větší transparentnost: Veřejnost bude mít online přístup k informacím o tom, jak se recyklovaná voda v jejich členském státě používá.

Recyklace vody se v EU v současné době zdaleka nevyužívá tak, jak by mohla, přestože snižuje dopad na životní prostředí a přináší významné úspory energie, kterou je jinak třeba vynakládat na získávání a přepravu sladké vody. Třetina území EU navíc bojuje po celý rok s nedostatkem vody a tento problém zůstává aktuální pro řadu členských států EU. Nepředvídatelné počasí a dopady klimatických změn, jako jsou výrazná období sucha, budou mít pravděpodobně negativní dopad na objem a kvalitu sladkovodních zdrojů. Cílem nových pravidel je zaručit, že budeme moci optimálně využívat vyčištěnou vodu z městských čistíren odpadních vod, a získáme tak spolehlivý alternativní zdroj vody. Zavedením pravidel k zužitkování vyčištěné odpadní vody se také přispěje ke snížení hospodářských a environmentálních nákladů, které jsou se zajišťováním nových zdrojů vody spojeny.

Souvislosti

Návrhem nařízení Komise přispívá ke zmírnění nedostatku vody v EU v souvislosti s přizpůsobováním se změně klimatu. Návrh pomůže zajistit, aby vyčištěná odpadní voda určená k zemědělskému zavlažování byla bezpečná a bylo ochráněno jak zdraví občanů, tak životní prostředí.

(KRÁCENO)

Evropská komise – Tisková zpráva: Nákup telekomunikačních služeb online: Komise a úřady pro ochranu spotřebitelů odhalily podvodné praktiky

Brusel 18. května 2018 – Evropská komise a vnitrostátní úřady pro ochranu spotřebitelů dnes zveřejnily výsledky celoevropské kontroly 207 internetových stránek, jež nabízejí služby v oblasti pevných či mobilních telefonních linek, internetu nebo audio a video streamování.

Kontrola odhalila, že 163 těchto internetových stránek by mohlo porušovat právní předpisy EU v oblasti ochrany spotřebitelů. K nejčastějším problémům patří inzerování údajně bezplatných nebo zlevněných balíčků, za kterými se ve skutečnosti skrývá nabídka kombinovaných služeb, dále pak chybějící systém řešení sporů nebo skutečnost, že uvedené internetové stránky mohou jednostranně a bez odůvodnění změnit podmínky smlouvy, aniž by byl spotřebitel informován. Spotřebitelé využívají své mobilní či internetové paušály každý den a měli by mít v tyto služby důvěru. Tato kontrola však potvrzuje, že řada internetových stránek, jež tyto služby prodávají, jsou pro spotřebitele zavádějící, jelikož nabízejí falešné slevy nebo neobsahují všechny údaje nezbytné k informovanému rozhodnutí. Komise nedávno navrhla tzv. novou politiku pro spotřebitele, která dále posílí jednak postavení spotřebitelů vůči prodejcům používajícím nekalé obchodní praktiky, jednak možnosti úřadů vymáhajících dodržování předpisů EU na ochranu spotřebitelů.

Hlavní zjištění:

- v 50 % případů nabízely internetové stránky balíček služeb zdarma nebo se slevou, přitom se jednalo pouze o nabídku balíčku kombinovaných služeb,
- v 78,7 % případů neuváděly internetové stránky odkaz na platformu pro řešení sporů on-line,
- 40,6 % internetových stránek neobsahovalo popis systému řešení sporů,
- 31,9 % internetových stránek může jednostranně změnit podmínky smlouvy nebo vlastnosti služeb, aniž by o tom byl spotřebitel informován a měl možnost smlouvu vypovědět,
- 25,1 % internetových stránek neinformovalo jasně nebo pravdivě o ujednáních o odškodnění a náhradě v případě, že nabízená služba není ta, za kterou zákazník zaplatil,
- u 21,7 % internetových stránek chyběly jasné a ucelené informace o automatickém prodlužování smlouvy.

Další kroky

Vnitrostátní úřady se podrobněji zaměří na uvedených 163 internetových stránek s nesrovnalostmi. Pokud budou potvrzeny, bude nutná jejich náprava. Orgány pro spolupráci v oblasti ochrany spotřebitele zajistí, aby internetové stránky byly v souladu s danými pravidly, a využijí k tomu vnitrostátní postupy pro vymáhání práva, které mají k dispozici.

Souvislosti

Celoevropská kontrolní akce (tzv. sweep) zaměřená na internetové stránky se skládá ze série kontrol, které souběžně v různých zemích provádějí úřady pro ochranu spotřebitelů. Tyto kontroly zkoumají, zda jsou dodržovány unijní předpisy na ochranu spotřebitelů. Pokud je během nich zjištěno porušení těchto předpisů, příslušné úřady se obrátí na dotčené společnosti a vyzvou je k nezbytné nápravě.

(KRÁCENO)